

Serie nouă
mai 2014

5

(CLIV)

36 pagini

10 lei

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

A.M.

MUZICALĂ

Din sumar:

Adio, Theodor Grigoriu!
Muzică românească în SUA
Concursul "Brave claviaturi"
Premiile revistei "Actualitatea Muzicală"
Eurovision 2014 - "Planeta ciudaților"
Șlagărele României

În imagine: Laureatii A.M.
foto: Sebastian Oros

Între idioritmie și chinovialitate

Liviu DĂNCEANU

Să ne uităm cu atenție la măștile și chipurile muzicii savante de azi: dizarmonie gratuită, minimalism grotesc, softuri pe cât de alambicate pe atât de simpliste, alergie luciferică la sacru, la puritate și, în general, la tradiția imanentă, inextricabile contorsiuni semiografice sau, dimpotrivă, rudimente de partitură, pornoderiziune, monstruoase coabitări ori fuziuni și, nu în ultimul rând, endemice escrocherii instalaționiste. Un peisaj arid ce pare a fi mai mult selenar, decât terestru, pictat parcă din nerăbdare, dar și din slăbiciunea de a pune totul sub semnul înțelegerii. Există o cumințenie a minții, când mintea devine simțitoare, pe care compozitorii, cred, au uitat-o. Ideal ar fi ca mintea să simtă și inima să înțeleagă. Ar fi totuși suficient ca prin voința creatorului toate să se facă neapărat înțelese de inimă după cum sunt gândite dinainte de minte, într-un răspuns. Iar dacă simțim cu adevărat nevoia de a afla un răspuns, să căutăm unul liniștit, așezat în bună vecinătate cu celelalte răspunsuri de dinainte. Să fie, deci, un răspuns al nostru, pentru că noi trebuie să devenim răspunzători. Or, cu câtă răspundere este investit un opus abstract, fractal sau stocastic, ca să nu mai vorbim de o muzică implicată într-un happening show? Fără rezerve încerc să pricep câte ceva din spumoasa coregrafie socio-psiho-logică a compozitorului contemporan, întreprindere ce reclamă, să recunoaștem, veleități de funambul, adică un fin dozaj de conservatorism și adaptabilitate, de durabilitate tradițională și disponibilitate primenitoare. Pe scurt, există autori idioritmici („de sine”, din ce în ce mai mulți, fiindcă însingurarea este, cum se spune, la modă) și autori chinoviali („de obște”, pe cale de dispariție, căci atunci când are o dimensiune comunitară, există credința conform căreia creația riscă să se oralizeze, devenind, astfel, anonimă). Mai precis, la chinoviali orientarea estetică, aspectele doctrinare și chiar unele proiecte componistice sunt comune. La idioritmici numai apartenența la beneficiile breslei ori ale meseriei (și nici acestea întotdeauna) sunt deolaltă. Deschise către chinovialitate au fost toate colectivitățile componistice consacrate de istoria muzicii, de la Ars Antiqua până la Grupul celor cinci sau cea de a doua școală vieneză, în timp ce idioritmia a fost exersată de imensa majoritate a compozitorilor contemporani. Pe de altă parte, chinovialitatea impune o relație aparte între maestru și discipol. Alchimia dintre înțelepciunea învățătorului și ardoarea ucenicului este menită exclusiv athanorului dual. De unde și cultul pentru călăuzitori. Idioritmicii, în absența unor povățuitori, cu alte

Photo: Mihai Cosma © 2010

cuvinte, a unor modele umane și profesionale, a unor dascăli de știință și conștiință, cad ca muștele. (Iar cei ce practică divertismentul, uniți în cuget și simțire, răsar ca ciupercile). Așa a ajuns muzica savantă azi un tărâm al tuturor dezbinărilor, unde trei compozitori dezvoltă patru sau mai multe orientări estetico-stilistice și unde se manifestă o aprigă hemoragie de valori înspre gaura neagră a distrucției și disoluției. În acest context esențial vătămat, singura cale de ieșire este, probabil, recuperarea comu-

niunii, a lucrului împreună, tămăduitor și roditor. Îngăduința înțeleaptă și, mai ales, închegarea reciprocă. Într-un timp al individualismului devastator și al materialismului stupefiant opțiunea pentru chinovial poate constitui o revelație, iar suspendarea euritmiei – o salutară evadare din recluziunea impusă de deja cronicul egoism auctorial.

DIN SUMAR

Adio, Theodor Grigoriu!	2-3
Lohengrin la ONB	5
Recital Bianca și R. Manoleanu	7
Muzica românească în SUA	8
Brave claviaturi	9
Muzică corală	10-12
Recenzii	13
Premiile A.M.	16-19
Punctul pe j... azz	20
Baletul “Alba ca Zăpada”	21
Eurovision 2014	22-26
Știri	30
Ion Moise Bădulescu	31
Șlagărele României	32-33
Concerte	34-35
Pe micul ecran	36

Recviem pentru un singular arhitect al muzicii

În seara zilei de 20 mai 2014, cu un sfert de oră înainte de miezul nopții (exact ca mentorul său din tinerețe, George Enescu, dispărut în aceeași lună mai din primăvara lui 1955) a închis ochii săi blânzi, senini, umeziți poate de o suferință ascunsă, compozitorul și muzicologul **Theodor Grigoriu**. Imprudența de a privi, pe geamul locuinței sale, schimbul de focuri de la Revoluția din 1989 (în zona Televiziunii Române), l-a costat „implantul” unor gloanțe răzlețe ce i-au sfărtecat trupul, fără putință de lecuire până la sfârșitul vieții. Timp de un sfert de veac, „muzicianul erou” a purtat cu sine, însemnele unei băătăii ascunse ce i-au răscolit organismul până în ultimele clipe. Cu umorul său temperat, a mărturisit că îndelungile condamnări de „arest la domiciliu” din motive de sănătate l-au obligat „să dea la iveală” partituri de referință ca Simfonia *Vocalizele mării*, ciclul pieselor pentru vioara *Bizanț după Bizanț*, suitele vocale de *Haikai*, cei 33 *Psalmi* și *Simfonia liturgică*. Dacă nu ar fi scris decât *Concertul Trinity* pentru vioară și orchestră din ciclul *Bizanț după Bizanț*, poate că ar fi fost îndeajuns, să consemnăm o capodoperă a literaturii muzicale românești de care se va lega definitiv numele lui Theodor Grigoriu.

Copilul-minune din Galați (născut la 25 iulie 1926) s-a bucurat de două „întâlniri” artistice capitale de-a lungul vieții sale: în

tinerețe, de George Enescu și la maturitate de regizorul de film și teatru Liviu Ciulei. Primul l-a încurajat cu un premiu de compoziție la 17 ani (*Cvartetul nr. 1*), recomandându-i parcă să-l urmeze în marile partituri simfonice, al doilea – coleg de breaslă la Facultatea de

arhitectură - l-a susținut în muzica de film și de teatru. Ambii mentori au părăsit România, după ce i-au dat impulsul artistic esențial al

Grigore CONSTANTINESCU

Lucrând la o ultimă simfonie, rămasă neterminată, Maestrul Theodor Grigoriu a așezat condeiul pe partitura în curs de elaborare, plecând în lumea „Marelui Dincolo”. Privim din această tristă perspectivă a despărțirii definitive drumul parcurs, „viața de creație” a creatorului, descoperind reliefuri care te întâmpină. În ceea ce îl privește pe Theodor Grigoriu, alăturând muzicii pentru cvartet de coarde **Pe Argeș în sus** cu cea a simfoniei vocal-instrumentale **Vocalizele mării**, nu uităm anvergura temporal-cosmogonică ce învecinează în gând poemul **Vis cosmic** și **Concertul pentru vioară “Trynity”**. Considerăm cu îndreptățire personalitatea

carierei, lăsându-l pe Theodor Grigoriu să-și urmeze singur destinul artistic.

Copiindu-i parcă la indigou, demersul creator enescian (apelul la citatul folcloric în prima etapă de lucrări, precum *Dans tătar*, *Pe Argeș în sus*, *Variațiuni simfonice pe un cântec de Anton Pann*, apoi apelul la idei sonore personale în restul lucrărilor simfonice, cu revenirea la izvoarele muzicii psaltice autohtone, cu apelul la eterofonia muzicii populare și la unisonurile practicii muzicii vechi religioase) Theodor Grigoriu a dat la iveală *Omagii lui Enescu*, *Orchestrațiile la lieduri* și suita *Impresii din copilărie*- obținând acea frescă a meditației grave cu adânci rădăcini în solul sensibilității poetice românești (admirabil ilustrată în *Preludiul la unison* enescian).

Contactul cu maestrul Liviu Ciulei nu i-a provocat doar paginile muzicale din *Erupția*, *Valurile Dunării* și *Pădurea Spânzuraților* sau fundaturile sonore la piesele de teatru *Cum vă place*, *Leonte și Lena* și *Furtuna*, ci întreaga orientare spre muzica de film, unde Theodor Grigoriu a semnat peliculele *Dacii*, *Explozia*, *Ștefan cel Mare-Vaslui 1475*, *Neamul Șoimăreștilor*, *Aurel Vlaicu*, *Burebista*, *Frații Jderi*, *Vlașinii* etc.

Theodor Grigoriu a mărturisit că „nu a scris decât ce a trăit”, iar „părintele meu spiritual este Enescu”. Aceste înalte idealuri le-a exprimat sonor în *Canti per Europa*, *Vis cosmic*, *Tristia*, *Cele patru anotimpuri*, *Pastorale* și *idile transilvane*, *Recviem pentru o poetă (Iulia Hașdeu)*, *Columna modală*, *Polifonia bucolică*, *pastilele* și *sonatele instrumentale*.

Înzestrat condeier și eseist de vocație, muzicologul Theodor Grigoriu a lăsat posterității două cărți de suflet: *Muzica și nimbul poeziei* și *Vă rog, reveniți, dragi maeștri*. Pentru mine însă, Thedy a rostit o frază care a intrat în istorie: „Dacă Viorel Cosma nu ar fi existat, trebuia inventat” (introducere la lexiconul *Muzicienii români*, 1970).

Prin dispariția sa, am pierdut cel mai devotat și adevărat prieten din viața mea. Iar muzica românească a săracit cu unul din cei mai de seamă reprezentanți ai generației de aur” post-enesciene.

Viorel COSMA

artistului drept un model al componisticii românești definite în ultimele aproape șase decenii. Urmărim derularea existenței sale schițând marginalii care, fără a ignora istoricul epocii, să acorde atenție creatorului. Cine era Teodor Grigoriu în decorul pregătit al anilor 50’? Răspunsuri aflăm în scrisul memorialistic sau analitic ce-i poartă semnătura. Referirile noastre sunt gânduri păstrate în volumele **Muzica și Nimbul poeziei** (1986), ca și în **Portretul** pentru Internet, două decenii mai târziu.

Căile de abordare la o asemenea cuprindere temporală, pot fi multiple. Pentru ce ne-a dăruit ar merita să poposim mai ales în preajma peisajelor inspiratoare care, totodată, prin opțiunile formulate, îl descriu pe artistul care le-a locuit (“N-am scris decât ce am trăit”). Personalitatea artistului este cea a unui privitor al arealului românesc, fapt consemnat în aproape toate muzicile sale, chiar și atunci când orizontul limită abia se zărește. În același timp, Maestrul sondează istoria ca simbol al

umanității, caută sensurile, cele foarte aproape de noi și cele îndepărtate. Dintotdeauna un gânditor, artistul și-a expus concepțiile privitoare la organizarea limbajelor sonore nu numai în formulări esențializate, ci și în realitatea lucrărilor. Dincolo de cronologie, acest reper de dualitate teoretică și autentificare practică ar putea fi **Columna modală** (1984-1985), aici “...primordială fiind descifrarea ethosului închis...în primul rând înfățișarea unei lumi melodice...” – cum ne spune creatorul. Mai târziu, într-un capitol concludiv al meditațiilor asupra muncii sale de artist, Theodor Grigoriu subliniază cu fermitate deosebiri între căutare și trăire: “Nu mi-am propus niciodată să fac din muzică un poligon de încercări și nu cred că experimentul muzical poate fi considerat operă de artă; locul lui este în atelier.”

Lumea inspiratoare ce fecundează pagina cu portative ne apare extrem de diversă ca timp, spațiu și idee. În călătoriile sale virtuale, adeseori compozitorul revine

asupra unui subiect, alcătuiindu-i o pereche, ceea ce nu înseamnă repetare, deoarece este o perspectivă variată. Câteva enumerări pot fi, fără priorități sau ordine, Bizanțul, Ovidiu, Orfeu, Dumnezeu, apele, spațiul, antichitatea, determinând, după cum Maestrul o subliniază, perechi de **intuiție-reație**. Legat de aceste sugestii, fără a-și detalia sau epuiza panoramicul inspirațiilor, Theodor Grigoriu a mărturisit întotdeauna o mare prețuire pentru drumurile în timp ale unor capodopere, ce ar putea fi continuate prin abordări aduse către timpul nostru. Sunt posibile trasee pe care încercăm să le conturăm. Nu există neapărat un început pornind de la ce spune artistul: „*Tradiția este o zestre, un memorial al izbânzilor noastre pe plan sensibil*”. Amintim asemenea priviri devenite imagini-sunete - Wagner - **Melodie infinită**, Verdi - **Il Dio Verdi** (versiune orchestrală a Cvartetului), Chopin - **Chopin orchestral** (piese celebre pentru un balet imaginar), Enescu - **Omagiul lui Enescu**, Perlea - Cvartetul devenit **Muzică op. 10**, dar și **Tristia**, **In memoriam Ionel Perlea**, - Stan Golestan - Cvartetul 2 devenit **Concert în memoria lui Paul Dukas**. Enescu revine stăruitor, în multe translații sonore (*“Părintele meu spiritual este Enescu”*), de înveșmântări orchestrale, de la **Șapte cântece pe versuri de Clement Marot la Suita „Impresii din copilărie”**, la **Piesa polifonică**, semne de admirație profundă înspre personalitatea Orfeului moldav.

Dialogurile muzica timpurilor se continuă în lumea Anotimpurilor vieții, trăiri pornite de la celebrele concerte ale lui Vivaldi și ajunse la viziunea unor **Anotimpuri românești**. „...proiectul vine din adolescență - spune autorul - *mi-au trebuit câteva decenii să mă consacru realizării...mi-au trebuit câțiva ani să-l duc la bun sfârșit...*” Ne învecinăm aici cu ceea ce semnifică pentru Maestru natura - fie pașii purtați de-a lungul unui râu (Cvartetul devenit, orchestral, **Suita carpatină**), fie privind peisajul într-o mare rapsodie simfonică, **Pastorale și idile transilvane** (despre care, compozitorul spune...) „*În mijlocul naturii vaste, am putea merge pe a doua cale, urmând exemplul rapsozilor populari*”, dar și nemărginirea apelor din simfonia coral-instrumentală **Vocalizele mării**.

Spațiul imens al lumii ca sistem îl receptăm în **Vis Cosmic**, poem orchestral gândit cu decenii în urmă, când omul sfida înălțimile, „...un studiu pe drumul unei evoluții tehnice, având la bază o serie ondulată descoperită de compozitor...”. **Canti per Europa** nu este oare o ancorare în realitatea imediată, dar și o premoniție a

actualității, la începutul altui mileniu? Vorbind despre această mare frescă sonoră europeană, legăm prin semnificație, trei lucrări; aceasta este prima, urmată **Simfonia liturgică** și, mai recent, de **Mormântul lui Orfeu**. Sunt trei imagini ale angoasei în fața distrugerii, un simbolic țipăt de groază pentru pierderea Dresdei, „Veneția nordului” sub bombardament, a catedralei „Sfânta Vineri” sub loviturile demolatorilor, a sepulcrului legendarului Orfeu sub agresiunea ploilor ce îl șterg de pe fața pământului. Theodor Grigoriu le include într-o aceeași reacție, ce aparține și posibilului arhitect care ar fi fost, dacă nu prefera calea muzicii.

Despre Ovidiu, simbol de destin poetic reverberând din antichitate, muzicianul sugerează un alt orizont de

trăire în **Elegia Pontica**. Preluând o epistolă a poetului, el îl readuce la viață prin cuvintele devenite cântec. Tot plecând de la Ovidiu, versurile **Elegiei a III-a din Tristia** îi apropie pe ascultători de poetul latin reconfigurat în continuare, așa cum grăiește epitaful său de pe statuia de la Constanța, subiect al celor „două momente evocative” imaginate în ultimii ani, în **Ovidiu la Tomis**. Pe același orizont, compozitorul relaționează antichitatea cu un subiect contemporan asociat cuvintelor lui Ovidiu, „*Celor a căror viață s-a spulberat pe țărmuri străine*”, astfel evocând pierderea marelui său muzician și prieten Ionel Perlea.

Călătorind prin marginații, observăm că prima apropiere explicită de lumea orientului este lumească și aparține anilor tinereții: **Variațiunile pe o temă de Anton Pann**. Drumul a condus mai departe la cercetarea problematicii paleografiei bizantine și a izvorât sub o înfățișare complexă, aproape trei decenii mai târziu, în proiectul ciclului, „Bizanț după Bizanț”, ca ecou al viziunii

inspiratoare venind de la Nicolae Iorga. Pe linia acestui proiect se situează sonatele **În marea trecere** (vioară solo), **Eterna întoarcere** (vioară și pian) **Concertul “Trinity”** (vioară și orchestră), triadă a înțelepciunii în dialogul Occident-Orient. În anul 2000 calea ne ducea spre **Simfonia liturgică** - rugăciune de înmormântare a bisericii Sf. Vineri, urmând un alt inel ciclic. **Te deum**, partea a III-a, **Aeterna verba** călătorește spre prezent pe drumurile Bizanțului, „*omul e alcătuit după chipul lui Dumnezeu. Orice linie melodică omenească există, probabil, monumentală, de o amploare la care noi nu avem acces, în Creatorul nostru.*” **Aeterna verba**, este o meditație liturgică pe textul unei rugăciuni din secolul I a creștinilor din Roma. Pe un plan sublimat și limpezit în lumina trăirii, artistul se îndreaptă către acea lină **Scrisoare către păsări**, pentru voce acompaniată, pe cuvintele lui Sf. Francisc de Asisi. Am putea spune astfel că spirala credinței urcă, sub culori diferite de gând, de-a lungul timpului și istoriei, purificându-se în ciclul de **9 Haikai “Dincolo de tăcere”**, ce îl are în centru pe Isus.

De-a lungul vieții, despărțirile au existat, cu semnul lor tragic. Theodor Grigoriu se regăsește în ele atunci când descifrează duhul sunător orfeic. În **Cvartetulu al II-lea**.- „*Orfeu, ajuns în Infern - spune Maestrul -, o strigă pe Euridice, ecoul îi repetă strigătul și el are, o fracțiune de secundă, impresia că ea trăiește. Secunda aceasta conține în ea totul și nimic. Este un efect abisal al jocului inocent al ecoului*”

Ideea de pereche se transpune însă și în ceea ce Theodor Grigoriu se definește a fi un “contrapunct între muzică și imagine”. Suntem într-un alt domeniu al creației sale, care l-a atras cu o insistență aparte - cinematografia și teatrul. După propriile opțiuni, numim aici două repere - cea cu Henri Colpi (filmul **Codin**) și, ca sumă a colaborărilor, cea cu Liviu Ciulei (filmul **Pădurea spânzuraților**). Desigur am putea vorbi și de muzica de teatru, pentru care artistul s-a arătat foarte exigent în selecția autorilor și a regizorilor (Moliere și Gabriel Negri, Shakespeare și Berechet, Ciulei, Rostand și Moiescu, Sadoveanu și Penciulescu, Buchner și din nou Ciulei). De fapt, *dincolo de tăcere* există celălalt om, teoreticianul, esteticianul, căutătorul, călătorul. Ne oprim acum tot la un gând al celui omagiat acum, la despărțire :

“*Cuvântul cheie în opera de artă rămâne inspirația, cu toate ironiile noastre, ea ține de miracolul vieții și însoțește spiritele noastre cu vocație creatoare.*”

Sena Hidaka, prim-balerină a Baletului Național Român

Pe scena Operei Naționale București, japoneza **Sena Hidaka** a primit titlul de prim-balerină a Baletului Național Român, miercuri, 26 februarie, la finalul baletului *Don Quijote*, spectacol în care balerina a interpretat, pentru prima oară în cariera sa, rolul principal - Kitri. Distincția i-a fost înmănată de către directorul artistic al Baletului Național Român, **Johan Kobborg**, moment precedat de rostirea cuvântului de *Laudatio*.

Una dintre cele mai talentate balerine ale Operei Naționale București, **Sena Hidaka**, se dăruiește într-un mod exemplar fiecărui rol. Talentul ei, internațional cunoscut, este unic nu doar prin tehnica excelentă, ci și prin interpretarea plină de originalitate și de grație. Voi urma îndeaproape, cu emoție și mândrie, dezvoltarea artistică a Senei Hidaka, unul dintre dansatorii de frunte ai Baletului Național Român, o artistă prețuită de colegi și public

deopotrivă, a declarat Johan Kobborg, director artistic al Baletului Național Român.

Balerina Sena Hidaka este absolventă a Academiei *Vaganova* din Sankt Petersburg (Rusia), una dintre cele mai renumite școli de balet din lume. Balerina, de doar 22 de ani, s-a alăturat echipei Operei Naționale București în anul 2011, iar până în prezent repertoriul artistei cuprinde roluri din baleturile *Don Quojite*, *Giselle*, *Baiadera*, *Corsarul*, *Spărgătorul de nuci*, *La Sylphide* etc.

Următorul spectacol pe scena Operei Naționale București în care poate fi urmărită balerina Sena Hidaka este baletul **Femei** în coregrafia lui Gheorghe Iancu – 12 martie.

Johan Kobborg, fost prim-solist al Baletului Regal Danez și al Baletului Regal din Londra, a devenit director artistic al Baletului Național Român în luna ianuarie 2014.

În ultimii ani, Johan Kobborg s-a remarcat în paralel și în calitate de coregraf, lucrările sale fiind prezentate de Baletul Regal din Londra, Baletul Teatrului Balșoi din Moscova, Baletul Regal din Noua Zeelandă etc. În anul 2009, spectacolul său *La Sylphide* de la Teatrul Balșoi a fost nominalizat la Premiul „Masca de Aur” la Moscova pentru cel mai bun spectacol al anului. La Opera Națională București, Johan Kobborg a montat baletul **La Sylphide**, în luna Mai 2014.

Tinerete și adevăr

Mircea ȘTEFĂNESCU

Violonista **GEORGETA-IOANA IORDACHE** a susținut un recital în compania pianistei Verona Maier, luni 10 martie 2014, la sala „Adrian Tomescu” din incinta Colegiului Național de Muzică „George Enescu.”

De o condiție artistică superioară, interpretarea a fost vie, puternică, vibrantă și neîncetat evocatoare. Am văzut în Georgeta-loana Iordache nu numai o instrumentistă de certă performanță, ci și o prezență scenică în măsură să potențeze imbușurător efectul ideatic și de viață dintr-o partitură sau alta.

Sunetul său nobil, distinct, și cu densități diamantine este plasat în înălțime, și aici nu este nicidecum vorba de registrul instrumental. Georgeta-loana Iordache, evoluează cu vioara sa într-un permanent flux de frumuseți îndatoritoare. Ceea ce am urmărit cu o suprinde de nestăpânit este precizia cu care violonista utilizează arcușul, termen care de regulă se referă la acuratețea pe tastieră. La Georgeta-loana Iordache, fără a se impieta asupra echilibrului sonore de ansamblu, arcușul este acționat cu amplex de rol principal în această frumoasă realitate

neșteptată și impresionantă în același timp.

Am văzut cum arcușul, ca un diapazon sensibil și viguros, primește și transmite prin voință și cu arta interprete afirmarea înțeleșurilor, scintilațiilor, umbrelor și spațiilor luminiscente, de virtuozitate și de cantilenă.

Spun toate acestea, pentru că Georgeta-loana Iordache este o

violonistă cu largi și reale disponibilități tehnice și interpretative, este fremătătoare, fermă, inteligentă și în mod volitiv și în mod mental.

Georgeta-loana Iordache are 20 de ani. Studiază vioara de la 6 ani. La

început cu profesoara Magdalena Ursu, la Liceul de muzică „Dinu Lipatti” și apoi la Colegiul Național de Muzică „George Enescu” la clasa profesoarei Elena Baltaga. În prezent este studentă în anul I la Hochschule für Musik und Tanz din Köln, la clasa profesorului Emilian Pedicuță. Tânăra violonistă a fost distinsă an de an, la concursurile și olimpiadele școlare, iar în 2008 la primul său turneu în Italia primește Marele Premiu Absolut la Concursul European Gianluca Campochiaro.

La recitalul din seara zilei de 10 martie, în program au figurat **Andante și Allegro din Sonata II-a pentru violină solo** de J. S. Bach, **Capricciul nr. 17** de Niccolò Paganini, părțile 2 și 3 din **Concertul nr. 4 pentru vioară** – cu acompaniament de pian – **Sonata pentru pian și vioară op. 12, nr. 2** în **La major** de L. van Beethoven și **Rapsodia de concert Tzigane** de Maurice Ravel.

Ascultând-o pe Georgeta-loana Iordache, i-am simțit în toate aceste interpretări, zbaterea de aripi, ca un sunet fundamental. Pe plan psihosomatic Georgeta-loana Iordache este însăși o natură artistică, o natură muzicală adevărată și în prezența ei pe podium, împreună cu vioara căreia îi este dedicată, toate se constituie ca atare. Și dacă am fi fost pe vremea lui Mozart, i-aș fi făcut o reverență.

O remarcă specială merită să fie adresată pianistei Verona Maier, care a asigurat nu numai părțile de acompaniament, dar s-a și implicat cu o participare de valoare.

„Lohengrin” la Opera Națională București

Mihai-Alexandru CANCIOVICI

Spectacolul „Lohengrin” de Wagner, prezentat în premieră în 2011 la Festivalul G. Enescu, a fost reluat, după o absență de aproape doi ani, evenimentul fiind resimțit de melomani ca o premieră mult așteptată.

La timpul potrivit am făcut o cronică a producției respective, pe care o consider o mare reușită. Opera „Lohengrin” constituie o lucrare specială în repertoriul wagnerian, având conotații profund religioase, creștine și degajând în întregul ei o atmosferă de sacru, de mister, de legendă. Concepția regizorală îi aparține lui Ștefan Neagrău, un artist matur și serios, care a înțeles sensurile simbolurilor wagneriene dar mai ales ale ideilor construcției compozitorului ce pledează pentru puritate și credință în dragoste, pentru încredere între oameni, pentru noblețea și autenticitatea sentimentelor și a trăinicieii acestora. În acest construct wagnerian se confruntă în mod dramatic forțele binelui, ale încrederii și credinței adevărate cu cele ale tenebrei, ale puterilor malefice care vor să distrugă credința și valorile morale ale dragostei.

Spectacolul este prezentat într-o cheie modernă prin niște modalități tehnice de realizare (decor sublimat și minimal sobru și discret creat de Adriana Urmuzescu, care este și realizatoarea costumelor de bun gust, având o cromatică adecvată), lumini sugestive care evidențiază stări de fapte, relații inter-umane, realizând o întreagă atmosferă (aparținând lui Cătălin Ionescu – Arbore), dar rămâne în esență o montare clasică, în stil wagnerian ce respectă concepția compozitorului. După opinia noastră, această nouă înscenare devine emblematică pentru evoluția teatrului liric de la tradiție la modernitate, pentru că ea respectă și nu trădează în nici într-un caz întreaga ideatică și filozofie a marelui compozitor german. Numai astfel, vedem noi integralitatea unei producții de tip contemporan într-un model tradițional, prin acel respect profund pe care un creator de spectacol trebuie să-l aibe față de autor.

Spectacolul a beneficiat de o echipă de interpreți unitară care a

contribuit de-a lungul puținelor reprezentații, care s-au dat pe scenă la realizarea unui act de cultură muzicală, demn de relevant.

Protagonistul serii a fost tenorul clujean Marius Vlad Budoiu, un artist cultivat și muzical care a înțeles să aducă partitura la glasul lui, nuanțând-o cu rafinament. Stăpânește bine limba germană, ceea ce îi oferă știința de a pune accentele din fraza muzicală într-o manieră specială, respectând cu strictețe partitura. Are datele personajului, este elegant și degajă prin apariție și prezență o atmosferă mistică.

I-a fost parteneră în Elsa, Iulia Isaev, care și-a demonstrat și aici inteligența cu care-și conduce glasul într-o partitură wagneriană dificilă. A cântat rafinat și sensibil în visul Elsei și în duetul cu Ortrud din actul al II-lea, dar a reușit să redea câteva accente dramatice importante și în duetul cu Lohengrin din actul al II-lea. Are note pianissime frumoase și mai ales o trăire pe glas care o înnobilează.

Excelent a fost cuplul malefic al forțelor tenebrei: Ortrud – Telramund care în actul al doilea a realizat un duet de un profund dramatism.

Soprana Madeleine Pascu ne face aici o demonstrație de profesionalism pe o partitură extrem de dificilă care-i solicită acutul și nuanțele profund dramatice. Vocea ei a evoluat, a avut un acut susținut, fără a fi strident. Este o interpretă ideală a rolului, reușind să sugereze laturile sale definitorii: diabolism, lingușire și prefăcătorie, insinuare și nesinceritate, ură și invidie.

A secundat-o în mod corespunzător bas-baritonul Valentin Vasiliu, al cărui timbru cu o culoare neagră se pretează foarte bine la greaua partitură. El stăpânește rolul și se angajează într-o interpretare elocventă, străduindu-se să-l ducă la capăt cu onestitate. Este un actor excelent, ceea ce îl ajută imens să-și perfecționeze continuu compoziția.

În regele Henric I-am ascultat pe basul Horia Sandu, un interpret preocupat să fie permanent la o înaltă cotă. Este muzical și nuanțat și aceste date îi oferă posibilitatea de a se achita onorabil de o grea misiune.

În heraldul tânărul bariton Vasile Chișiu a fost într-o notă corectă și sobră.

Stelian Olariu dirijează corul de o viață cu același devotament, acest organism demonstrând un înalt

profesionalism pentru actul creației wagneriene. Corul a devenit un interpret important al operei, fiind condus cu inteligență de regizor în spațiul scenic, integrându-se adecvat dramaturgiei spectacolului.

Surpriza serii a fost dirijorul grec oaspete Myron Michailidis, directorul Operei din Atena. După opinia noastră, maestrul Michailidis este un muzician extrem de subtil care a înțeles partitura wagneriană la palierul ei de adâncime, străduindu-se să ofere o interpretare adecvată ce a urmărit nuanțat culorile timbrale hieratice, atmosfera de mister și magie a muzicii. El a dat orchestrei rotunjime, trecând cu dezinvoltură de la desfășurările ample, somptuoase, chiar

grandioase, la acea atmosferă magică, misterioasă ce se degajă din fraza muzicală. Știe să urmărească soliștii și să-i conducă pe o cale bună, este atent la nuanțele stilistice ale partiturii, fiind un profesionist de mare clasă. Felicităm conducerea Operei de a-l invita pe acest important muzician la București, într-o lucrare wagneriană dificilă și-l mai așteptăm și cu alte ocazii.

Considerăm benefică această reprogramare a capodoperei wagneriene, dar ne exprimăm pe această cale speranța că o vom mai revedea mai des, întrucât spectacolul se impune ca o mare reușită a Operei Naționale într-un moment când în lume montările operei suferă distorsiuni și adaptări nefericite. Considerăm chiar, că spectacolul bucureștean poate fi etalat cu onoare pe multe scene ale lumii, ar putea fi retransmis și la postul de muzică clasică Mezzo, fiind un model de înscenare contemporană a unei lucrări romantice de anvergură.

Am susținut întotdeauna că apropierea de muzica lui Wagner se poate face numai printr-o continuă și adecvată cultură muzicală a publicului, fiind asigurată, fără îndoială, de numeroase audiții, vizionări ale lucrărilor wagneriene care vor contribui la educația spectatorilor și mai ales la familiarizarea acestora cu opera marelui compozitor german.

De la Bach la contemporani

Carmen MANEA

Pe podiumul de concert al sălii G. Enescu a UNMB, s-a desfășurat în 8 mai 2014 recitalul cameral al studenților claselor de vioară a prof. univ. dr. Gabriel Croitoru și a lect. univ. dr. Ioana Croitoru. Dacă în alți ani, tinerii violoniști au interpretat creații dedicate instrumentului solist, de data aceasta ei au prezentat lucrări pentru două, trei și patru viori (cu acompaniament de clavecin sau pian, ori fără acompaniament, în funcție de repertoriul abordat). Ideea de a-i pune să cânte împreună la ora de instrument și pe scenă, ni s-a părut benefică și originală în același timp;

este o modalitate inedită, ce contribuie semnificativ la îmbogățirea repertoriului și a experienței instrumentale a studenților din ciclul de licență și master. Am apreciat în egală măsură alegerea atentă și varietatea repertoriului, cât și nivelul artistic superior al interpretării propriu-zise.

Programul a debutat cu lucrări din perioada preclasică. *Trionsonata nr. 3 BVW 1038 în sol major* de J. S. Bach a fost redată convingător de studenții Cătălin Anton, Andreea Crăciunescu și Ștefan Evanghelie, alături de asist. univ. Clementina Ciucu la clavecin; *Sonata opus. 4 nr. 6 pentru două viori și clavecin* de A. Corelli le-a adus în prim plan pe violonistele Ruxandra Cuptor și Sânziana Dobrovicescu și pe Clementina Ciucu; *Sonata nr. 7 pentru două viori și clavecin* de G. F. Haendel a fost prezentată de Marius Nițu, Arpad Fejer și Clementina Ciucu. Din epoca clasicismul muzical a figurat *Sonata KV 310* de W.A. Mozart (într-un aranjament pentru două viori), în versiunea plină de farmec și culoare realizată de studentele Andra Andrei și Cristina Șarpe. Au urmat două lucrări de anvergură instrumentală: *Duo concertant în re major* de L. Spohr cu Ana-Maria Marian și Radu Barabancea și *Duo concertant opus 57* de Ch. de Beriot, cu Radu Buimistru și Alexandru Mihai. În *Suita opus 71 pentru două viori și pian* de M. Moszkowski i-am admirat pe studenții Iulia Dorobont-Benke și Laura Șandru, acompaniați la pian pe lect. univ. dr. Viorica Boerescu. O schimbare de atmosferă a fost realizată prin intermediul lucrării *Ragtime* de Scott Joplin (în aranjamentul lui Igor Frolov) de către studenții Florian

Cristea și Cristi Chiru (acompaniați la pian de Clementina Ciucu). Din repertoriul muzicii sec. XX au mai fost selectate lucrări spectaculoase și dificile precum *Sonatina per due violini* de Boguslaw Schaeffer, cu Andreea Bernevic și Iulia Bândilă și *Concert-Caprice pentru două viori* de Johan Halvorsen, redat cu fantezie și strălucire de Sabin Penea și Simina Croitoru. În continuare, programul a cuprins lucrări dedicate formației alcătuite din patru viori. Am ascultat *Concertul în fa major* de A. Vivaldi, cu studenții Ruxandra Cuptor, Andreea Crăciunescu, Ștefan Evanghelie și Cătălin Anton (acompaniați la clavecin de asist. univ. Clementina Ciucu). A urmat celebrul *Capriciu nr. 24* de N. Paganini (în aranjamentul pentru patru viori realizat de Ioana și Gabriel Croitoru), redat cu impetuozitate și vervă de studenții Florian Cristea, Radu Buimistru, Cristi Chiru și Alexandru Mihai. Versiunea interpretativă a celor *Patru melodii sileziene* de Witold Lutoslawski, realizată de Andreea Bernevic, Iulia Bândilă,

Marius Nițu și Arpad Fejer, s-a bucurat de aprecierea publicului. Spre bucuria celor prezenți în sală, în program a figurat și inspiratul *Dans țărănesc* de C. Dimitrescu (în aranjamentul Ioanei și a lui Gabriel Croitoru), redat într-o manieră antrenantă și cuceritoare de Andra Andrei, Cristina Șarpe, Laura Șandru și Iulia Dorobont-Benke. Recitalul s-a încheiat cu lucrarea *Ah! Vous dirai-je maman* de Charles Dancla, în care violoniștii Simina Croitoru, Sabin Penea, Ana-Maria

Marian și Radu Barabancea au demonstrat convingător că se situează la un nivel instrumental și artistic foarte înalt, că au experiență scenică îndelungată și că pot să confere interpretării creativitate și caracter de unicat. Recitalul cameral al claselor de vioară a soților Ioana și Gabriel Croitoru a dezvăluit pasiunea și profesionalismul cu care aceștia își îndrumă studenții, precum și interesul pentru îmbogățirea repertoriului și a experienței artistice a tinerilor, care în perspectiva carierei (ca soliști și membri în ansambluri camerale și orchestrale), au nevoie de o pregătire muzicală complexă. Meritorie ni s-a părut și preocuparea de a realiza aranjamente pentru formații de două, respectiv de patru viori, a unor lucrări importante din repertoriul muzicii universale și românești. Dacă în anii precedenți, cei doi maeștri au realizat cu clasele de studenți recitaluri tematice dedicate unor creatori reprezentativi precum Paganini, Sarasate și Kreisler (în care violoniștii au evoluat ca soliști), a venit rândul abordării repertoriului cameral. Recitalul de pe scena UNMB a demonstrat o fericită îmbinare a activității didactice cu aceea artistică și de formare profesională a tinerilor muzicieni. Spectatorii care au participat la eveniment, au apreciat interpretarea de înalt nivel a studenților, precum și postura inedită în care aceștia au evoluat pe scenă; o inițiativă excelentă care ar trebui preluată în anii următori și de alte clase de instrument.

Ceasurile liedului și melodiei

Grigore CONSTANTINESCU

Am mai trăit, în preajma prietenilor mei de muzică, **Bianca și Remus Manoleanu**, asemenea plăcute ceasuri. Dar, așa cum ceea ce presupune măsurarea ceasurilor în timp, niciodată nu sunt prea multe aceste treceri, într-un program de recital, de la început spre final, și nici nu le-am mulțumit îndeajuns pentru darul primit de la ei. Gândurile mele, așternute ca o scrisoare, în miez de noapte, când dăm timpului... timp, pentru a recâștiga cele trăite, recuperează acum astfel de ceasuri ale liedurilor, ale melodiilor, într-o apropiată învecinare, cu ambianțe deosebite, sala de audiții a Centrului cultural din Slobozia sau ambientul cupolat al Ateneului Român.

Primul timp al ceasurilor liedului s-a înfăptuit nu de mult, la Festivalul "Ionel Perlea" de la Slobozia, în mijlocul lunii mai a acestui an, când cei doi artiști omagiau în recitalul lor arta meșterului austriac Richard Strauss, la împlinirea a mai mult de un secol de la venirea în mijlocul romanticilor, dar și la jumătate de veac de la plecarea sa în veșnicie. Au ales un florilegiu liedistic, cu momente anume pentru un gest de admirație și dragoste. Bianca Manoleanu a avut prudența avertizărilor, anunțând simbolul-temă al fiecărui lied, netezind calea înțelegerii lor. Mai întâi, meditații shakespeareene din orizonturile trăirilor Opheliei, fiecare ascultător închipuindu-le în felul său. Interpreții sau întors apoi spre peisajul sentimental al naturii și sunetul vestitor de duioasă bucurie, cu **Kling** (op. 48 nr.3), zâmbind; mergeau împreună pe calea sentimentelor, la fiecare clipă găsim nuanța deosebirii versurilor cântate, pe sugestiile lui Feliz Dahn, Julius Dahn, Gustav Falke, călăuziți de Strauss spre limpede sau trist sau duios. Așteptam, nu degeaba, să treacă fiecare moment, pentru a ajunge la ultima lor promisiune care, de fapt, era cea a unei continuități dorite, cu minunatul **Morgen**,

continuitate oferită mie în taină, celui ce își amintește acum veșnicul "măine". Trăiam o dublă ascultare, vocea pianului și pianul vocii, cei doi urmărind cuvântul spus prin sunet, de la unul spre celălalt. Desigur, atât Bianca Manoleanu cât și Remus Manoleanu împodobesc un parteneriat de lungă durată, ce și-a pus amprenta pe ceea ce poate fi definit, finalmente, ca stil personal, comunicare împletită cu trăiri spontane, numai de ei cunoscute,

Nu cu mult mai târziu ne-am reîntâlnit, pentru o cu totul altă călătorie – în minunata Italie! - parcă altfel măsurată în timpul ceasurilor melodiei. Descopeream acum sunetul poetic meridional, profund deosebit de

taina trăirilor în timpul alpestru. Nu mă întreb degeaba: pot fi oamenii atât de deosebiți în felul lor de a simți? Iată, mari compozitori de operă, trăind o singurătate care apelează la nuanța glasului, meditănd astfel asupra afectelor, suferințelor sau destinului, cum se întâmplă cu un **Dolente imagine** bellinian, cu o **Serenadă** de Mascagni, care nu este doar dragoste, sau cu una din **lubirile pierdute** verdiene. Vocea sună altfel la Bianca Manoleanu, tandră, cu farmec, față de cum am ascultat-o strălucind la Strauss. Pianul îi răspunde firesc modificat în modul atingerii clapelor de către Remus Manoleanu. Fluidul melodic îi unește într-un "pas în doi"

la clarul lunii, privirile pianistului urmăresc cu o liniște gravă expresia feței sopranei, căci au a-și transmite gândurile acelei lumi în care nu are aceeași importanță trecerea clipei, iar imaginile pulsează la adieri abia palpabile.

P o a t e că, trecând de la un singur compozitor, în primul ceas de lied evocat, la un secol de melodii în cel de al doilea, de la lumescul așezării cuvintelor pe portativul cântecului la sonorile de cântec nostalgic în care cuvântul cheamă muzica, este nevoie pentru interpreți de căutarea unor anumite alte mijloace, în pătrunderea creației, a componisticii. Cei doi muzicieni nu au ostenit întâmplător, lucrând pentru a-și șlefui modul spunerii muzicale. Ei s-au ascultat întâi, până au găsit calea, în timp, și acum. De-abia atunci, după ce au aflat-o, ne-au luat să călătorim împreună, devenind laolaltă "toți", în ceasurile liedului și ale melodiei.

Mozart la Bratislava

Într-o călătorie pe care am făcut-o recent în Slovacia, aflându-mă la Bratislava, frumosul oraș de la Dunăre, am fost atras instantaneu de afișele care anunțau **Recviemul** de Mozart la catedrala Sf. Martin.

Atracția de a auzi această capodoperă într-un cadru atât de special, m-a condus acolo, sub arcadele acelei impresionante arhitecturi.

Larga sală era plină până la refuz și audiența era copleșită de o stare emotivă abea disimulată. Din program am văzut că muzicienii interpreți sunt Orchestra 1756, cu aproximativ 20 de componenți – cu instrumentele de suflat asemeni celor din timpul lui Mozart – Corul XVII, format din 18 persoane și soliștii vocali sopana Mariana Garcia-Crespo, mezzosoprana Iwona Sakowicz, tenorul Martin Maier și basul Nicolas Legoux, iar șeful de orchestră maestrul Konstantin Hiller.

Aniversarea celor 250 de ani de la nașterea lui Mozart a fost momentul oportun de a se fi fondat la Salzburg, în 2006, de către un număr de entuziaști, Orchestra 1756. Ei s-au devotat interpretării partiturilor componistice create între 1780 și 1800.

Comentatorii de specialitate, și cum am apreciat și eu însumi, au distins că această formație instrumentală are un sunet unic, autentic, în redarea partiturilor mozartiene.

Corul salzburghez, la rândul său, are conturul vocal în admirabil și șlefuit potrivit principiilor practicii interpretărilor clasice.

Dirijorul acelei seri muzicale dedicate lui Mozart a fost maestrul Konstantin Hiller. El s-a născut în Bavaria și a studiat

muzica la Salzburg și la Viena, din 1982 fiind conducătorul artistic al Societății de concerte din Salzburg. Aparițiile sale în fața publicului sunt frecvente și de mare succes, nu numai pentru admirabilele sale performanțe dirijorale, dar și pentru cele de organist și de harpist.

Cu toate aceste excelențe auspicii, acolo, la catedrala Sf. Martin din Bratislava și în prezența muzicienilor de la Salzburg, am așteptat clipa primului acord. În acel moment am resimțit impulsul de a striga – dacă ar fi fost posibil – ca la un miracol, miracol în cel mai adânc sens al cuvântului.

Ascultându-i, involuntar mi-am amintit nu numai drama sfâșietoare a ultimelor săptămâni de viață ale lui Mozart, ci muzica, mai mult o sentință pe care o datorăm lui Blaise Pascal care spunea că „Experiența ne face să vedem o deosebire enormă între religiozitate și bunătate...”

Linia dirijorală indusă orchestrei, coriștilor și soliștilor de maestrul Konstantin Hiller, a gravitat însăși în ivirea cu imaginile muzicale ale capodoperei, cu acest bine.

Sigur, muzica acestui **Recviem** este cunoscută. Ceea ce a fost o noutate – cel puțin pentru mine – a fost interpretarea dirijorală ca expresie a rațiunii supreme. Și aici nu există alter ego. Acest lucru s-a văzut și în bisul oferit la solicitările impetuoase ale publicului și anume **Ave verum corpus (Ave Maria)** de Mozart.

Există merite artistice incontestabile ilustrate de acești muzicieni de la Salzburg, și în special de arta maestrului Konstantin Hiller. Aș fi fericit pentru melomanii bucureșteni dacă aceștia vor fi invitați în areopagul Festivalului Internațional George Enescu. Ar fi frumos și ar fi bine.

Mircea ȘTEFĂNESCU

O primă audiție românească în Concertul anual BALKANICUS de la Minneapolis

Sorin LERESCU

Este întotdeauna interesant pentru un compozitor să intre în contact cu muzicieni din alte țări, să împărtășească, la rândul lui, experiențele sale estetice în centre muzicale importante din lume, să cunoască și să înțeleagă tot ceea ce se întâmplă în zona creației artistice contemporane sau a celei interpretative, de care depinde până la urmă ecoul la public al lucrărilor sale.

Este și cazul călătoriei pe care am făcut-o, la sfârșit de aprilie și început de mai 2014, la Minneapolis, în metropola din statul american Minnesota. În acest oraș cu o viață muzicală bogată, cu două orchestre simfonice, Metropolitan Symphony Orchestra și The Kenwood Symphony Orchestra, cu o Universitate prestigioasă, University of Minnesota – în

care poate fi studiată și compoziția în cadrul unei facultăți de muzică, School of Music –, există din 2003 un eveniment muzical internațional, Balkanicus, dedicat muzicii contemporane din Balcani.

Duminică, 27 aprilie, a avut loc la Lloyd Ultan Recital Hall – Ferguson Hall – University of Minnesota, o nouă ediție, a 10-a, a Concertului anual Balkanicus inițiat în 2003 de violoncelistul și profesorul bulgar Nickolai Kolarov, conducătorul Ansamblului Balkanicus.

Stabilit de mai mulți ani în orașele gemene („twin cities”) Minneapolis-Saint Paul, de pe malurile legendarului fluviu Mississippi, Nickolai Kolarov a dedicat concertul Balkanicus din acest an compozitorilor din Bulgaria, România și Serbia.

Programul propus publicului a inclus piese semnate de: Georgi Andreev (Bulgaria), Dejan Despic (Serbia), Konstantin Iliev (Bulgaria),

Vassil Kazandjiev (Bulgaria) și două dintre lucrările mele: Relatio, în primă audiție absolută, după poemul cu același titlu al poetei Ioana Ieronim, opus scris pentru tenor, flaut, clarinet, violoncel și pian – comandă a ansamblului Balkanicus – și Solo-Multipli pentru violoncel.

Nu este pentru prima dată când lucrările mele au fost cântate în Concertul anual Balkanicus. La edițiile din 2008 și 2011 au fost incluse în program *(Dis)continuum* pentru ansamblu instrumental și bandă magnetică și liedurile pentru bas și pian

„Brave claviaturi” – promovarea muzicii românești prin concurs

Benedicta PAVEL

Prima lună a primăverii s-a încheiat în spirit tradițional românesc la Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti” din București! Ajuns la cea de-a VII-a ediție, „Brave claviaturi” – *Concurs național de interpretare a muzicii românești pentru pian*, s-a desfășurat între 29-30 martie la Sala de Concerte ce poartă numele celebrului pianist, asemeni colegiului. Numărul participanților a fost impresionant, 201! – grupați pe două

Adriana Popescu

categorii: 49 la categoria A, dedicată elevilor cu vârstă cuprinsă între 6 și 18 ani care studiază pianul ca instrument principal; 152 la categoria B, consacrată preșcolarilor și școlarilor care studiază pianul ca instrument opțional la grădinițe, școli, licee de muzică sau în sistem particular.

Facem aceste precizări cu scopul de a evidenția unicitatea competiției, ce încurajează pregătirea muzicală indiferent de forma instituțională care o susține, și totodată modelează gustul tinerilor interpreți în alegerea repertoriului național. Am admirat, în acest sens, și faptul că unii dintre concurenți au recurs la o vestimentație adecvată, purtând frumoase costume populare. O premieră a fost promovarea nu numai a muzicii, ci și a picturii românești contemporane.

Amor livresc (Bookish Love) și *Declin (Decline)*, din ciclul *O oră de iubire* pe versuri de Gheorghe Tomozei.

Cu ocazia prezenței mele în Minnesota, am fost invitat să susțin conferințe despre muzica mea și despre muzica românească contemporană la Anderson Music Building of Augsburg College (luni, 28 aprilie) și la University of Minnesota – Institute for Global Studies (miercuri, 30 aprilie).

Marti, 29 aprilie, am participat la o emisiune a postului de radio KFAI din Minneapolis – partener media al concertului – realizată de Nickolai Kolarov.

Vineri, 2 mai, m-am reîntâlnit la Minneapolis, cu compozitorul scoțian

James Dillon, profesor de compoziție la University of Minnesota – School of Music, care m-a invitat să le vorbesc studenților săi despre noile tendințe estetice din muzica românească.

Miercuri, 30 aprilie, am participat la o serată muzicală organizată de Asociația Comunității Românilor Americani din Minnesota (HORA) (Heritage Organization of the Romanian Americans in Minnesota).

Impresiile mele din contactul cu viața muzicală din Minnesota sunt dintre cele mai bune. Am observat un mare interes din partea gazdelor pentru muzica românească contemporană, pentru cultura și arta românească, în general, care m-a făcut să cred că

Astfel, ambianța culturală a fost completată de substanțiala expoziție de picturi, *Trompeta îngerului*, ale artistului plastic Dorina Novac, abordând tematici și tehnici diverse, în culori vii, stenice.

În context, reliefăm și aportul Institutului Cultural Român – filiala Chișinău, aflat sub directoratul academicianului Valeriu Matei, ce a sprijinit participarea, pentru prima oară, a reprezentanților din Republica Moldova, atât în juriu, cât și în concurs. Ca în fiecare an, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România a fost partenerul concursului. Același statut l-au avut și alte câteva instituții de prestigiu, precum Universitatea Națională de Muzică București, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din Chișinău – președinte de onoare Ghenadie Ciobanu, președinte Vladimir Beleaev –, Muzeul Național „George Enescu”, Fundația Culturală „Pro-Piano România”, Editura Muzicală și Editura Grafoart.

Juriul concursului a reunit personalități ale lumii muzicale universitare – conf. univ. dr. Verona Maier (președinte) și conf. univ. dr. Carmen Manea – și preuniversitare – profesorii Angela Beleaev (Chișinău), Venera Babeș, Georgeta Băcioiu, Rodica Dănceanu.

Paleta repertorială a acestei ediții s-a distins și prin extensia evidentă spre contemporaneitate, incluzând, de pildă, și opusuri de Tiberiu Olah, Dan Dediuc, Vladimir Beleaev, Marina Vlad, ceea ce s-a regăsit în acordarea premiilor pentru opțiunea repertorială. A existat și o primă audiție absolută, piesa *Perspective* de Laura Manolache, interpretată expresiv de cea căreia i-a fost dedicată, eleva Ioana Popa (17 ani).

Concursul și-a creat deja obiceiul de a susține gala laureaților în colaborare cu diverse alte instituții culturale, precum Palatul Suțu – azi Muzeul Municipiului București – sau Centrul Național de Artă „Tinerimea Română”. Actuala ediție a fost găzduită de Salonul de Muzică al Palatului Cantacuzino – azi sediul Muzeului Național „George Enescu”.

Apreciat pe ansamblu, nivelul competiției a crescut pe an ce trece, bucurându-se de o participare din ce în ce mai consistentă, semn al utilității și al asumării unui rol singular meritoriu, cel al susținerii și promovării creației și interpretării muzicale românești.

Cele 226 de distincții acordate se prezintă astfel:

Categoria A: 19 premii I, 14 premii II, 12 premii III, 1 mențiune, 12 premii speciale.

Categoria B: 54 premii I, 53 premii II, 30 premii III, 13 mențiuni, 18 premii speciale.

fiecare prezență românească în Statele Unite e importantă pentru diseminarea valorilor noastre într-un spațiu geografic și cultural multietnic, așa cum este cel din statul american Minnesota.

Din păcate, muzica românească contemporană nu era prezentă în rafturile cu partituri și volume de muzicologie din modernul și impozantul edificiu al noii Biblioteci Publice din Minneapolis, Hennepin County Library. Sper însă ca exemplele muzicale pe care le-am inclus în expunerile mele, din opusurile compozitorilor români din toate generațiile, să mai schimbe câte ceva în acest sens și să ne aducă mai aproape de publicul american.

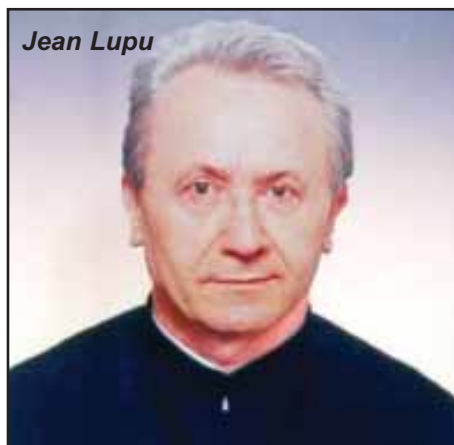

“Prin sunet către lumină”

Răzvan RADOS

A treia zi de Paști, Sala mare a Atheneului Român a devenit din nou neîncăpătoare. Corul de Copii și Tineret “Symbol”, condus de către fondatorul său, maestrul Jean Lupu și de către dirijoarea Luminița Guțanu, a sărbătorit în felul său unic, Învierea Domnului.

Din vocile mici, bine stăpânite de către cântăreți și bine strunite de către dirijori, a răsunat dintr-o dată, venind parcă de nicăieri, sau poate de peste tot, un frumos “Hristos a înviat”.

Jean Lupu

În prima parte a concertului, Corul “Symbol” a celebrat Marea Înviere. O Înviere simțită la intensitatea ardentă a unui suflet de copil, a unui suflet comun, inocent și totodată puternic, entitate pe care o alcătuiesc membrii corului și maestrul lor.

Așa cum ne-a obișnuit, maestrul Jean Lupu presară concertul cu mici momente de mărturisiri, momente în care își revarsă asupra publicului, dragostea și căldură sufletească, introducându-l pe acesta în minunată lume a Corului “Symbol”. Astfel, cel venit să asculte un concert, are privilegiul de a pătrunde tainele sunetului, locașul resurselor corului, circuitul neîntrerupt de iubire, atașament și dăruire dintre coriști și dirijori.

În partea mediană a recitalului, sub conducerea Lect. Univ. Dr. Luminița Gutanu, Corul de Copii și Tineret “Symbol”, a continuat celebrarea învierii – o înviere a spiritului românesc, prin lucrări precum “Tatăl Nostru” – Paul Simon, “Preamărită Fecioara” – Teodor Zgureanu; Valențele spirituale și tehnice ale corului s-au făcut remarcate în rezolvarea unor aspecte deosebit de

pretențioase din lucrări precum “Miorița” de Petre Ștefănescu, “Joc din Oaș” de Mihai Moldovan, sau “Chindia” de Alexandru Pașcanu.

Un moment de puternică transcendere l-a constituit în cadrul Concertului Pascal, lucrarea “Despre Pace” a compozitoarei Irina Odăgescu-Țuțuianu, o rugă închinată de către maestrul Jean Lupu și Corul “Symbol”, celor aflați în tensiuni și suferințe, în preajma granițelor României și pretutindeni. Marea noastră compozitoare, doamna Irina Odăgescu îmi mărturisea după concert că în sonoritatea Corului “Symbol”, această lucrare semnifică mai mult decât o aspirație spre liniște, înseamnă un triumf al păcii. Privind Corul “Symbol” interpretând lucrarea “Despre pace” și privind-o pe autoare asistând la acest ritual, am trăit senzația certă că sunt martorul unei scene istorice – eveniment dincolo de spațiu și timp, cu adevărat, trăit în spirit. În “scenă”, trei maeștri – maestra compozitor Irina Odăgescu, maestrul dirijor Jean Lupu și “maestrul” Cor Symbol; această triada emană asupra publicului, starea de comuniune pe care doar rugăciunea cântată o poate accesa – starea de răi.

Întregul concert s-a situat în această zonă a unui crâmpiei de paradis sonor, spiritual, coborât pe pământ la mare sărbătoare.

Un alt moment deosebit al programului de concert îl constituie interpretarea în prima audiție a lucrării

deosebit de valoroase și puternice; vom aminti dintre acestea titlurile “Ziua Învierii”, “Cămară Ta” – Nicolae Lungu, “Ave Maria” – Franz Schubert, aranjament pentru cor de copii, Olguța Lupu, solistă Andreea Diana Blidariu. Pe lângă acestea, spre finalul programului, Corul “Symbol” și-a încântat auditoriul cu lucrări din muzică popoarelor, titluri cunoscute precum “La cucharacha” – cântec tradițional mexican sau “Tancuj, Tancuj” de Miroslav Raichl.

Concertul s-a încheiat cu fragmente din “Rapsodia I” de George Enescu, aranjament pentru cor de copii de Părintele Constantin Drăgușin.

Așa cum era de așteptat, după acest final propus de către cor, a urmat finalul propus de către public prin cererea mai multor bis-uri din repertoriul îndrăgit al formației.

În sala plină, la loc de cinste, oaspeți dragi pentru maestrul Jean Lupu – trimiși ai locurilor sale natale Domnul Ion Ciocan, primarul Comunei Osica de Sus din Județul Olt și Doamna Iacob Sorina, Director al Liceului aceleiași localități.

Bucuria de sărbători capătă așadar proporții în sufletul Maestrului și prin pomenirea lui “acasă”, prin amintire și împlinire a timpului.

Corul de Copii și Tineret “Symbol” deține însă un dar, acela de a transforma timpul în sunet, de a transforma curgerea acestuia în încremenire și a își transporta auditoriul

“Zăpadă” aparținând tânărului compozitor Andrei Petrache, elev în clasa a IX-a la Liceul de Muzică “George Enescu” din București. Încă o dată, Corul “Symbol” a etalat în prezentarea acestei prime audiții, o maturitate interpretativă specială, rezolvând cu ușurință aspecte armonico-melodice modale, probleme tensionale deosebit de pretențioase și redând prin acestea și dincolo de acestea o mare profunzime ce impresionează în creația unui tânăr compozitor.

Concertul a cuprins însă și lucrări religioase șlagăr, mesaje

într-o dimensiune atemporală a emoției și a frumuseții spiritului românesc. Sonoritatea, atât de bine calibrată și deosebit de expresivă a formației mă trimite mereu cu gândul la aceeași sintagma – “cristal cald, viu”.

A treia zi de Paști, Corul “Symbol”, alături de maeștri săi – Jean Lupu și Luminița Gutanu, ne-au arătat că prin adevărată muzică, prin starea de muzică se poate trăi un Paște permanent, o permanentă sărbătoare a unei învieri perpetue, prin comuniune cu oamenii, comuniune cu tot ceea ce ne înconjoară, iar prin acestea, comuniune cu Creatorul tuturor.

Corul Symbol la Ateneu

Carmen MANEA

În 22 aprilie, în cea de-a treia zi de Paște, publicul bucureștean a avut bucuria să participe la concertul susținut pe scena Ateneului Român de **Corul de copii și tineret Symbol al Patriarhiei Române**, dirijat de maestrul Jean Lupu și de lect. univ. dr. Luminița Guțanu. Repertoriul a cuprins lucrări religioase și laice, din muzica românească și universală. Bucuria Sărbătorii Învierii Domnului a fost evocată cu har și dăruire de muzicienii aflați pe scenă, care, prin cântul lor sensibil și elevat au impresionat puternic audiența. În cei 24 de ani de activitate, corul **Symbol** și-a câștigat un binemeritat renume pe scenele de concert din țară și de peste hotare, fiind aplaudat pretutindeni și răsplătit

cu numeroase distincții. Profesorul Jean Lupu - directorul și dirijorul principal al ansamblului - vorbea într-un interviu, despre particularitățile expresive ale corului de voci egale, care prin specificul lui exprimă „suavitatea” vocilor de copii. Valoarea de excepție a prestației artistice de pe scena Ateneului s-a datorat atât calităților muzicale și spirituale ale membrilor ansamblului, cât și măiestriei și profesionalismului dirijorilor. De la prima la ultima piesă, publicul a admirat rafinamentul interpretării, precum și capacitatea muzicienilor de a comunica sentimente și emoții autentice. Programul a debutat cu câteva lucrări cu conținut religios, specifice Sărbătorilor Paștelui datorate lui D.G. Kiriac: **Hristos a înviat! Ziua Învierii și Cămara Ta, Mântuitorul meu** (ultimele două, armonizate de Nicolae Lungu). În continuare, a fost prezentată celebra **Ave Maria** de Schubert, cu Andreea Diana Blidariu (studentă la canto la UNMB) în ipostază solistică. Interpretarea ei plină de sensibilitate și dăruire a avut un impact puternic asupra publicului. Frumusețea creației schubertiene a fost pusă în valoare prin colaborarea excelentă dintre solistă, dirijor și cor. Am remarcat calitatea aranjamentului coral realizat de

prof. univ. dr. Olguța Lupu (după acompaniamentul de pian al lucrării), cea care a făcut și aranjamentul piesei **Cămara Ta, Mântuitorul meu**. Au urmat încă două lucrări emoționante cu conținut religios: **Preamărită Fecioară** de Theodor Zgureanu (prezentată în primă audiție, cu aceeași talentată solistă) și **Tatăl nostru** de Paul Simon (în primă audiție absolută). În continuare au fost interpretate câteva lucrări inspirate din folclorul românesc: **Miorița** de Petre Ștefănescu, **Chindia** de Alexandru Pașcanu și **Joc din Oaș** de Mihai Moldovan. Ele au evidențiat plener calitățile expresive și virtuozitatea artiștilor. Verva și entuziasmul tinerilor muzicieni au fascinat publicul și în cântecul mexican **La cucaracha** (în aranjamentul lui M. Drey), unde corul a fost acompaniat de studentele Georgiana Popescu la chitară și Andreea Crăciunescu la percuție. În conformitate cu cerințele partiturilor, în două piese, corul a fost acompaniat de tinerele pianiste Magdalena Bulibașa și Bianca Fodor, eleve la **Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti”**. Interpretarea lucrării **Despre pace** de Irina Odăgescu-Țuțuianu a constituit un moment artistic de referință, cu o impresionantă forță expresivă, care a emoționat profund spectatorii. Într-o perioadă marcată de conflicte pe plan mondial, muzica și versurile (datorate Felicie Donceanu) au transmis un mesaj vibrant de armonie și pace între popoare. După piesa **Hai vino!** de Jacob Regnart, a fost prezentată în premieră absolută lucrarea **Zăpada** de Andrei Petrace (pe versurile lui Tudor Arghezi). Ne-a impresionat în egală măsură frumusețea muzicii și capacitatea foarte tânărului compozitor de a exprima profunde semnificații. Creația plină de fantezie și sensibilitate a lui Andrei Petrace, ne-a sugerat imaginea zăpezii liniștite așternându-se pe pământ, a zăpezii ca simbol al recoltei viitoare și al sănătății oamenilor, a zăpezii evanescente, ca simbol al purității și inocenței copilăriei. Corul **Symbol** a oferit versiuni cuceritoare și următoarelor lucrări din program: **Albinuța** de Eugen Mamot, **Sărbătoare andaluză** de Andres Papin, **Tanțu, tanțu** de Miroslav Raichl. În încheierea programului au fost interpretate, în primă audiție absolută, fragmente din **Rapsodia I** de George Enescu, selectate de Constantin Sandu și armonizate de Constantin Drăgușin. Concertul corului **Symbol** a fost o reușită artistică incontestabilă, la care au contribuit calitatea repertoriului, eficiența coordonării și omogenitatea ansamblului. Am admirat arta dirijorală expresivă și sugestivă a celor doi minunați îndrumători ai corului - Jean Lupu și Luminița Guțanu -, capacitatea lor de a entuziasma tinerii (elevi, studenți și absolvenți cu cunoștințe muzicale temeinice și cu credință în Dumnezeu) și de a-i conduce cu multă competență și pasiune. Prin intermediul muzicii, artiștii au încântat publicul și l-au făcut să viseze la o lume mai bună și mai frumoasă, în care credința și valorile culturale autentice sunt onorate. Pe scena Ateneului, corul **Symbol** a reușit să transforme cântul într-un miracol necesar existenței oamenilor ca pâinea cea de toate zilele.

Remus Tașcău și momentele de grație ale muzicii corale lugojene

Constantin-Tufan STAN

Începând cu anul 1968, bagheta dirijorală a Corului „Ion Vidu” – cel mai autorizat simbol al Lugojului – cea mai veche alcătuire vocală urbană românească, a fost preluată de Remus Tașcău (7 noiembrie 1944, Margina, jud. Timiș), licențiat al Conservatorului de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj (1967), unde a avut ca profesori mari personalități ale componisticii și artei dirijorale românești: Tudor Jarda, Dorin Pop, Dan Voiculescu, Romeo Ghircoiașu ș.a.

După o perioadă de tranziție, care a culminat prin abordarea unui repertoriu vocal-simfonic (*Orfeu și Euridice* de Chr. W. Gluck, în 1978, în compania Orchestrei Filarmonicii „George Enescu” din București, sub bagheta lui Nicolae Boboc, *Acis și Galathea* de G. Fr. Händel, în 1978, la Lugoj și Timișoara, în aceeași viziune dirijorală, *Simfonia a IX-a* de L. van Beethoven, într-o memorabilă interpretare, pe scena Ateneului Român din Capitală, în 1987, sub bagheta lui Mihai Brediceanu, *Requiem*-ul de Verdi, în 1988, cu concerte la Timișoara și Lugoj, sub conducerea lui P. Oschanitzky, etc.), începând cu anul 1990, corala lugojeană, structurată ca o formație vocală camerală (alcătuită, în cvasiexclusivitate, din profesioniști), s-a dedicat abordării unui repertoriu românesc și universal reprezentativ pentru marile epoci și arii stilistice, de la muzica renașcentistă la muzica psaltică bizantină, de la capodoperele muzicii clasice și romantice la limbajul modal și

neomodal al creației corale moderne și contemporane (D. G. Kiriac, Sigismund Toduță, Alexandru Pașcanu, Tudor Jarda, Adrian Pop, Valentin Timaru, Doru Popovici, Dan Voiculescu, Gheorghe Firca, Francis Poulenc, Paul Hindemith ș.a.), de la creațiile de inspirație folclorică la muzica de avangardă promovată de György Kurtág (maestrul a inițiat, în urmă cu câțiva ani, compunerea unui opus pe versuri de Eminescu – *Și dacă...* –, dedicat maestrului Tașcău și venerabilului său cor). Etalon al muzicii corale românești contemporane (Premiul Internațional „Alexandru Pașcanu”, acordat de Fundația Corală „Madrigal” în anul 2000), Corul de Cameră „Ion Vidu” a dobândit o certă recunoaștere internațională, cucerind laurii unor prestigioase concursuri

corale la Karditsa (Grecia, 1994), Montreux (1997), Llangollen (Țara Galilor, 1999) și Preveza (Grecia, 2000). În 10 decembrie 2007 a reprezentat România, într-un concert susținut în fața altarului bisericii ortodoxe lugojene cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, în cadrul unui proiect al Uniunii Europene de Radio, „Ziua Specială de Crăciun – 2007”, concert preluat și difuzat de 25 de radiodifuziuni din Europa, Canada și Noua Zeelandă, iar în 10 septembrie 2011, ca un eclatant climax al carierei sale, Remus Tașcău și corala lugojeană, invitați pentru întâia oară la cea de-a XX-a ediție a selectului Festival Internațional „George Enescu”, au concertat, în Capitală, pe scena Aulei Magna „Teoctist Patriarhul” a Patriarhiei Române.

Odată cu trecerea la Domnul a lui Remus Tașcău (22 februarie 2014), Cetățean de Onoare al

municipiului Lugoj, ia sfârșit cea mai fastă perioadă, întinsă pe aproape o jumătate de secol – o veritabilă epocă de aur –, din gloriosul istoric al vechii Reuniuni Române de Cântări și Muzică, actualul Cor „Ion Vidu”. Demn urmaș al unei galerii de providențiali dirijori care au marcat evoluția cântului coral românesc lugojean (Iosif Czegka, Ion Vidu, Filaret Barbu și Dimitrie Stan), Remus Tașcău a atins culmile perfecțiunii interpretative, suprema măiestrie artistică. Sunetul diafan al corului său, înnobilit cu splendide irizări cristaline, era asemuit cu cel al unei viori Stradivarius. Era supremul ideal al maestrului, care-i avea ca modele artistice pe Marin Constantin și camera sa, mirificul „Madrigal”. La rândul său, maestrul bucureștean îl considera pe Remus Tașcău drept unul

din urmașii săi spirituali, un „hăruit al înălțimilor”, așa cum inspirat îl numea într-un memorabil text omagial.

Numele dirijorului lugojean era sinonim cu cel al Lugojului, prestigiul său răsfrângându-se și

asupra orașului, citadela cu seculare tradiții muzicale, care, periodic, își trimitea ambasadorii, maestrul și coriștii săi, pe tot cuprinsul Europei, pentru a transmite mesajul unei cetăți cu certă vocație muzicală. Remus Tașcău, un om de o aleasă modestie, verticalitate morală, demnitate și intransigență, dar și de o desăvârșită exigență profesională (aidoma marelui Vidu, astăzi pe nedrept uitat sau ignorat), trăia într-o lume de o înaltă idealitate. A fost omul generos care a dorit să ofere, nu să primească, dăruindu-se, ardent, cu preaplinul sensibilității și talentului său. Moștenirea sa este încărcată de cele mai prețioase scilipiri ale artei adevărate. Cu greu se va încumeta cineva s-o preia, străduindu-se, în van, să-i adauge noi carate. Cel mai frumos omagiu adus maestrului, prețuit și onorat în marile centre culturale europene, dar și în România de dinainte și de după Decembrie 1989 – astăzi, din păcate, mai puțin decât s-ar cuveni! –, îl reprezintă efortul nostru de a păstra și cultiva, cu sfințenie, neprețuita sa moștenire.

VINCENT RASTÄDTER - *Doina. Eine Einführung in den Lyrischen Gesang Rumäniens* (*Doina. O introducere în cântecul liric românesc*)

Sanda HÂRLAV-MAISTOROVICI

Cu nespusă bucurie și mândrie semnalăm apariția unei cărți deosebit de valoroase pentru promovarea culturii românești în Europa. Este vorba de volumul intitulat *Die Doina. Eine Einführung in den Lyrischen Gesang Rumäniens* (*Doina. O introducere în cântecul liric românesc*), elaborat de muzicologul german VINCENT RASTÄDTER, doctorand al Universității din Oldenburg. Volumul a apărut în acest an în seria *Archiv für Osteuropäische Musik. Quellen und Forschungen* (Muzica est-europeană. Izvoare și cercetări) la Editura „BIS-Verlag der Carl von Ossietzki Universität Oldenburg” sub îngrijirea compozitoarei de origine română Violeta Dinescu și a Evei Maria Houben, ambele profesoare la universitatea amintită.

După cum se știe, România este prezentă pe lista Patrimoniului Cultural material al Umanității UNESCO cu *Ritualul Călușului* (inclus la 25 noiembrie 2005), *Doina* (inclusă la 2 octombrie 2009) și *Ceramica de Horezu* (3-7 decembrie 2012). Nu știu dacă în bibliografia mondială există și alte volume dedicate acestui subiect, însă cartea tânărului muzicolog german se constituie într-o certă contribuție la promovarea în spațiul cultural european a acestei forme de exprimare artistică muzicală a sufletului românesc. Vorbim despre un studiu muzicologic amplu bazat desigur pe consultarea bogatei bibliografii românești existente la ora actuală începând cu semnalarea acestui gen de către Dimitrie Cantemir trecând prin cercetătorii clasici Béla Bartók, Constantin Brăiloiu, Gheorghe Ciobanu, Tiberiu Alexandru, Emilia Comișel, dar și cei consacrați actualmente, Mariana Kahane, Speranța Rădulescu, Corneliu Dan Georgescu și alții.

Prefațat de Corneliu Dan Georgescu, compozitor de origine română, autor al unor pertinente cercetări de folclor comparat, studiul tânărului doctorand stabilește și circumscrie pentru început parametrii acestui gen atât de vast care, de altfel, cum subliniază și Corneliu Dan Georgescu, nu poate fi considerat doar un simplu *gen*, ci un *fenomen*. Autorul mărturisește încă din capitolul consacrat definirii *doiniei* că a pornit în demersul său muzicologic de la unele lucrări de referință despre folclorul românesc scrise de Bartók și Brăiloiu în limbile germană și franceză dar că parcurgând treptat și alte titluri din bibliografie s-a familiarizat cu limba română, lucru pe care l-am putut constata “live” la Simpozionul Internațional de Muzicologie

“George Enescu” 2013, unde a și lansat volumul. Subliniind în cadrul parametrului muzical al *doiniei* diferențele dintre structurile melodice ale ei din diferite regiuni ale României (Doina în Ținutul Sibiului, al Năsăudului și Maramureșului, al Bucovinei și al Olteniei dar și al Olteniei), Vincent Rastädter surprinde cu acuitate și deosebirile între doină și specii asemănătoare ei din folclorul ocazional (bocet, baladă, cântec de leagăn). Cea mai mare parte a studiului este dedicată analizei muzicale și decelării structurilor melodice care se constituie în modele pentru recunoașterea *melodiei de doină*. Analizele sunt aplicate pe melodii de doină apărute în culegerile de folclor ale Academiei Române, respectiv pe doina *Ce mi-e drag dealu să-l sui*, pe care autorul o analizează din punct de vedere al *rândurilor melodice*, al *finalei acestor rânduri*, insistând asupra desenului melodic, al formei, prezentând și diferențele ei variate. În urma acestei minuțioase analize, cercetătorul își permite să stabilească *constante* și *variabile* în practica folclorică actuală a doinei.

În capitolul referitor la *tematica doinei*, Vincent Rastädter se oprește asupra structurii formale a unor melodii ale genului, fără a neglija trecerea în revistă a formulelor introductive care în limba germană au o sonoritate aparte (*in fünf Teile zerrissene Blättchen – Frunzuliță ruptă-n cinci* sau *Blättlein, Weizen, Roggen – Frunzuleană grâu secară* etc.), schițarea atmosferei liric-literare a *doiniei* și creionarea figurii haiducului în doina românească. Abordând desigur lapidar parametrul estetic, cercetătorul definește în linii mari sentimentul de *dor* subliniind funcția catarctică a speciei doinei. În acest sens, Vincent Rastädter avansează o interesantă ipoteză sociologică a apariției doinei ca urmare a unei nevoi de igienă psihică (*Geburt de Doina aus der Psychohygiene*).

Cel de-al patrulea capitol al lucrării se ocupă de categoria doinelor care, schimbându-și funcția catarctică au luat formă spectaculară, intrând în repertoriul lăutarilor profesioniști. În acest context, cercetătorul abordează tangențial și domeniul evoluției lăutăriei în teritoriul românesc, instrumentele care puteau face parte dintr-un taraf de lăutari, și, evident, și repertoriul și stilul acestor forme de exprimare spectaculară. Pe baza observațiilor sale, autorul stabilește unele puncte de intersecție în similitudinile ornamenticii, ale procedeelelor variaționale și improvizatorice între *muzica Kletzmer* și tipurile de doine românești pentru ca în finalul volumului să treacă în revistă în scurte constatări, geneza doinei și istoricul preocupărilor științifice de cercetare a ei dar și pătrunderea acestei specii în sfera muzicii culte (de salon, în veacul trecut și muzica contemporană înglobând noile tehnici electronice și acustice).

Chiar dacă cercetarea domnului doctorand Vincent Rastädter se constituie deocamdată într-o minuțioasă subsumare și prezentare a celor mai importante cercetări românești asupra doinei, volumul este un excepțional punct de plecare pentru studiile viitoare de folclor comparat prin care se pot decela prin analize muzicologice, straturile milenare arhetipale ale spiritualității umane.

... de fagot

Mircea ȘTEFĂNESCU

Duminică, 18 mai 2014, la Studioul de operă și multimedia al Universității Naționale de Muzică din București, prezența solistică a fagotistei **MARIA CHIFU** s-a conturat din primul moment sentențial în figurarea pieselor muzicale din program, cu o nobilă evoluție artistică și scenică, de puternic impact ideatic și în care performanța strict instrumentală era subsumată personalității sale impetuoase, profunde, prevestitoare și creatoare.

Am ascultat în această interpretare *Icar pentru fagot și bandă* – fragment din spectacolul *Icarint* de Diana Rotaru, *Satya II pentru fagot solo* de Violeta Dinescu, *Module II* (p.a.a.) pentru fagot și procesare electronică de Cătălin Crețu, *Doberos Dabeis III – Fals tratat de psihoterapie pentru fagot, bandă și live electronics* (p.a.a.) de Cornelia Zambilă, *Cub Rubik pentru fagot solo* (p.a.a.) de Roman Vlad, *Warning pentru fagot, voce procesată și live electronics* (p.a.a.) de Mihaela Vosganian, *Sonata pentru fagot solo* de Iulia Cibișescu - Duran, *Reverberații pentru fagot, percuții, live electronics și sunete procesate* de asemenea de Mihaela Vosganian și *Improvizatii* pe muzica compozitorului Ran Bango-Under. În programul serii – și într-un decor sonor exotic – am avut ocazia de a-l urmări în trei piese interpretate vocal și la sitar pe iranianul Amir Heodarkhodae, respectiv *Dialog cu Divinitatea* pe versuri de Rumi, *Zbor pentru sitar și Durerea Dragostei*, pe versuri de Hafez. Sigur, textele erau în persană, dar cel puțin în ceea ce mă privește, eu i-am citit și le știu opera acestor Rumi și Hafez care și-au petrecut viața în urmă cu mai mult de jumătate de mileniu, și sunt situați, inclusiv de marile enciclopedii engleze, franceze și americane, printre cei mai mari poezi ai lumii. Și a fost interesant să vad cu ce veșmânt melopeic li se învăluie pe acele pământuri versurile...

Seara de muzică a mai avut însă și alte componente, dans și coregrafie cu Liliana Iorgulescu. Alexandra Poenaru și Lucian Martin, cu excelente numere, imagistică de mare varietate expusă pe ecran de artistul video Mihai Cucu, procesările live electronics manevrate expresiv de Roman Vlad și light design –ul de fină colorație, realizat de Dan Bujor.

Pe durata acestui spectacol cu muzică, dans și imagistică și de consistența unui videoclip de 120 de minute și cu un public numeros, s-au petrecut momente componistice de rigoare, precum și altele, absconse și insolubile cu orice realitate de viață sau virtual, de magne răcite și fără autosuținere. Și din această derulare s-au desprins interesante și de aceea demne de atenție compozițiile semnate, în ordinea aparițiilor din program, de Diana Rotaru, Violeta Dinescu, Mihaela Vosganian, și Roman Vlad.

Icar pentru fagot și bandă – fragment din spectacolul *Icarint* de Diana Rotaru relevă un concept de gândire fin panoramată asupra artei sonore în timpurile de azi, un reflex destul de rar întâlnit în ce scriu cei din generațiile tinere sau relativ tinere de compozitori.

Satya II pentru fagot solo de Violeta Dinescu este o extrapolare într-un diapason sensibil și evocator de texturi sonore care se pot reîntoarce invariabil la artă. Violeta Dinescu este o autoritate în mediile muzicale academice și de specialitate de la noi și nu numai, iar această poziție, departe de a fi oficială, este o expresie de merit și de prețuire.

Piese *Warning pentru fagot, voce procesată și live electronics* și *Reverberații pentru fagot, percuții, live electronics și sunete procesate* de Mihaela Vosganian sunt gesturi sonore de virtuozitate componistică în lumi și cu profuzii de sugestii în care transpar incinte de temple cu ritualuri scintilante și irizante totodată. Arta modelării percuțiilor de cele mai diferite forme a prezentat-o pe Mihaela Vosganian în postura de pictoriță cu sunete,

fapt care a avut și o tușă de senzațional.

Cub Rubik de Roman Vlad este o muzică salutară, o muzică scrisă în plină luminozitate în spațiu a ghirlandelor de sunete într-un registru instrumental de mare efect. O muzică de suflu spontan și în măsură să-și dezvolte prin ea însăși posibilitățile expresive.

Revin acum la interpreta care a dăruit portanța de spectacol total, sincretic, al acelei serii memorabile. Am întâlnit în arta și apariția fagotistei Maria Chifu nu numai o degajare la instrument realmente impresionantă, indiferent de dificultățile tehnice impuse de o compoziție sau alta, ci și un prea-plin de talent în creația scenică și de complexitate expresivă în autentic, fapt care o particularizează într-un univers de valoare, care nu i se poate refuza.

... de orgă

Corina BURA

Cei care frecventează concertele care se desfășoară sâmbătă seara la Atheneul Român au fost martorii unui eveniment rar, având privilegiul de a asista la un recital de orgă al cărui program a cuprins lucrări scrise în original pentru 2 organiști care au evoluat la patru mâini și dublu pedal. Evenimentul a fost cu totul special din mai multe considerente: un repertoriu mai puțin sau deloc cunoscut dar foarte valoros, scris pentru cuplu de organiști, în acest caz întrerupat de **Dan Racoveanu** și **Fernanda Romila**, cadre universitare, soliști și parteneri atât pe scenă cât și de viață; a fost recreat un univers muzical romantic prin lucrările scrise de Lebrecht Baumert (*Sonata în sol op.50*), Adolf Fr. Hesse - unul dintre cei mai importanți organiști ai Germaniei din a cărui școală vor proveni mai târziu Guilmant și Widor (*Fanteziile în do op.35 și fa op.87*), Ch. G. Höpner - Kreuzorganist la Dresda, (cu cele 2 *chorale op.19 nr. 1 și 3*), Jeremiah N. W. Kühne (*Fantezia în fa op.48*), în

completarea atmosferei fiind inclusă o transcripție realizată de Dan Racoveanu a celebrei Uverturi la *Visul unei nopți de vară*, opus al unuia dintre cei mai faimoși reprezentanți ai romantismului german, Mendelssohn-Bartholdy. Astfel, s-a creat atmosfera specific-romantică a secolului al XIX-lea din spațiul germano-austriac, și, fiindcă Austria ar fi fost mult mai săracă fără Wolfgang Amadeus, au fost selectate 2 Fantezii (în fa, KV 594 și KV 608) scrise de Mozart, Rigel-ul constelației clasicismului vienez (ceilalți doi fiind Haydn-Bellatrix și Beethoven-Betelgeuse, stelele regale din Orion). Aceste lucrări din urmă au fost concepute pentru orga cu cilindru și, fiind vorba despre un mecanism, se pot imagina dificultățile tehnice prin care trec interpreții „însuflețiți”, care au la dispoziție doar 4 mâini și 4 picioare pentru activarea manualelor și pedalierului! Deși din punct de vedere temporal aparțin curentului romantic, lucrările prezentate respectă din punct de vedere formal trăsăturile consacrate deja literaturii organistice fiind imposibil de imaginat un discurs fără polifonie intensă, procese variaționale sau fără verticalitatea choralilor, toate acestea regăsindu-se în alcătuirile fanteziilor sau sonatelor din

repertoriul propus. Înafara unei execuții impecabile, perfect sincronizate, cu mare acuratețe, am remarcat subtila registrație gândită de către cei 2 interpreți, care, așa cum afirmam într-un mic interviu, „au navigat prin oferta construcției instrumentului” pentru a găsi sonoritățile cele mai potrivite cu lucrările alese. Așadar, orga de la Atheneu a sunat „ca în vremuri bune”, cald și omogen, chiar în plinătatea ei având o nespusă noblețe. Autorii compozițiilor prezentate au fost mari instrumentiști ai timpului, care au cunoscut notorietate în epocă dar care au și compus aceste splendide fantezii și sonate pe care publicul a avut privilegiul de a le cunoaște. Că a fost într-adevăr așa, o demonstrează succesul pe care cuplul Racoveanu-Romila (RR) l-a raportat cu acest program nu numai în țară (de ex. la Festivalul de Muzică veche de la Timișoara, unde au adăugat și *Preludiu și Fuga în La* de E. Schönfelder) dar mai ales la Londra, în biserica din St Martin In The Fields, perimetru cu tradiție și calitate deja foarte bine cunoscut/e. A fost o experiență unică, iar transcripția inspirată a Uverturii mendelssohn-iene a prefăcut minunatele seri ale verii bucureștene.

În Salonul de muzică al Muzeului Național „George Enescu”

Ecaterina STAN

Între cei care urmărim talentele interpretative românești încă de la apariția lor, numele lui Aron Cavassi era

maestrul Alexandru Gavrilovici (Academia de Vară de la Sighișoara), Varujan Cozighian, Gabriel Croitoru, cu Liviu Câșleanu (Cursurile Internaționale de Măiestrie de la Arcuș), Dmitri Tombasov (Berlin), a participat ca bursier la *Academia Menuhin* (2011, cu sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor), lucrând cu Liviu Prunaru și Maxim Vengherov. Tânărul violonist are în repertoriu său numeroase lucrări camerale de Bach, Vivaldi, Haendel, Leclair, Locatelli, Mozart, Paganini, Sarasate, Wieniawsky, Kreisler, Enescu

opera cu aceleași nume de Bizet, au stârnit aplauzele publicului.

Aron Cavassi are bucuria de a cânta, este carismatic, conexiunea dintre el și cei din sală se face imediat. Este bine pregătit tehnic, are deprinderi corecte și este clar că e stăruitor în studiu. Stilistic diferite, lucrările au fost bine conturate - violonistul a știut să releveze epocile din care provin. Sonata de Brahms, capodoperă camerală dintre cele mai complexe, a conturat romantismul tânărului violonist, ce a fost susținut cu discreție de Clementina Ristea-Ciucu. Sonata de Ysaÿe a fost în seara aceea cartea de vizită a lui Aron Cavassi, care a prezentat-o ca pe o serie de portete sonore expresive, elocvente, de mare sinceritate. Tumultoasa Fantezie „Carmen” i s-a potrivit cel mai bine, a avut vigoare, lascivitate, ironie, energie, exuberanță!

Aron Cavassi a avut succes, a fost iubit, a *dăruit!*

Succesul să-i fie dat și în această vară, când va da examenul de bacalaureat și apoi admiterea în învățământul superior. Va trece un prag important și aproape că aș zice „gata cu joaca”..., însă știu că pentru Aron Cavassi muzica nu a fost o joacă niciodată, că el știe/simte de copil că MUZICII trebuie să i te închini în fiecare clipă, căci altfel nu o poți sluji cum se cuvine!

cunoscut de pe când acesta era la vârsta copilăriei. Născut în 1995, fiul violoncelistului Dan Cavassi și al compozitoarei Carmen Cârneli este vâstarul cel mai tânăr al unui neam ale cărui tradiții muzicale se întind pe cinci generații.

Așa cum se cuvine, Aron Cavassi a participat la numeroase concursuri, unde a obținut peste 50 de premii, dintre care se evidențiază „Marele Premiu al Palatului Copiilor” și Trofeul Marele Premiu (2007), Marele Premiu însoțit de Trofeul concursului la „Concursul de interpretare W.A. Mozart” - Târgoviște (2008), Marele Premiu la „Concursul Internațional de interpretare muzicală Sigismund Toduță” - Deva (2010), cele mai recente trofee fiind Marele Premiu al Concursului național de interpretare și creație muzicală Paul Constantinescu - Ploiești (2010) și Premiul I la Olimpiada de interpretare instrumentală, etapa națională, în trei ani consecutivi: 2011 (Cluj-Napoca), 2012 și 2013 (București).

Aron Cavassi a susținut un număr apreciabil de recitaluri și concerte. În ultimii ani a lucrat și cu

ș.a., de asemenea mai multe concerte de Bach, Mozart, Vieuxtemps, Lalo, Mendelssohn, Bruch, Paganini, Waxman.

Aron Cavassi este acum elev în clasa a XII-a la Colegiului Național de Muzică George Enescu din București și lucrează cu profesoara Carmen Runcanu.

În seara de 7 aprilie 2014 a cântat împreună cu pianista - profesoară Clementina Ristea-Ciucu în seria *Tineri interpreți de marcă*, pe care o coordonez și prezint în Salonul de muzică al Muzeului Național George Enescu din București. Trei opusuri reprezentative pentru oricare violonist, anume: Sonata nr. 3 în re minor, opus 108, de Johannes Brahms, Sonata nr. 1 în sol minor pentru vioară de Eugène Ysaÿe și Fantezia „Carmen” semnată de Franz Waxman, lucrare concertantă inspirată din

Noi, după 24 de ani...

Nici măcar noi, tineri și plini de entuziasm pe atunci (de speranțe nu mai vorbim!), nu ne puteam

M. Cosma, C. Stoianov, L. Vartolomei, O. Ursulescu

imagina, în 1990, că într-o bună zi vom ajunge la numărul 154 "full color", după 13 ani de când a pornit la drum noua serie a revistei! Au fost minunați acei ani de pionierat, când redacția era adăpostită de o cameră mare de la Conservator – pe urmă am trecut la demisolul Palatului Cantacuzino, unde suntem și acum, la Editura Muzicală, alături de Costin Aslam (în fosta casierie, unde altădată Maria Epuraș avea grijă de noi ca o mamă...). Imaginea alăturată, alb-negru, surprinde "masa prezidiului" (așa făceam pe atunci premierile), în 1991, la prima ediție a Galei laureaților revistei "Actualitatea muzicală": redactorul-șef Luminița Vartolomei, Mihai Cosma, Carmen

Stoianov, Octavian Ursulescu. În fundal, prinse cu ace de gămălie (azi nu mai putem face așa ceva, revista având 36 de pagini, coperti cartonate și distribuindu-se în Țiplă!), câteva exemplare cu formatul acelor ani, "AM" fiind un bilunar cu 8 pagini tipărite pe hârtie de ziar. Dacă facem un calcul aproximativ, s-au tipărit peste 260 de numere până la a fi adoptat cel actual, prin grija UCMR. Poate că nu vom rata sărbătorirea celor 500 de apariții, în total, în ambele formate ale publicației, dacă alte aniversări ne-au scăpat: ar fi un motiv firesc de mândrie, pentru că nu numai că "AM" este singura publicație profesionistă de profil, dar și unica având o apariție neîntreruptă din 1990 încoace!

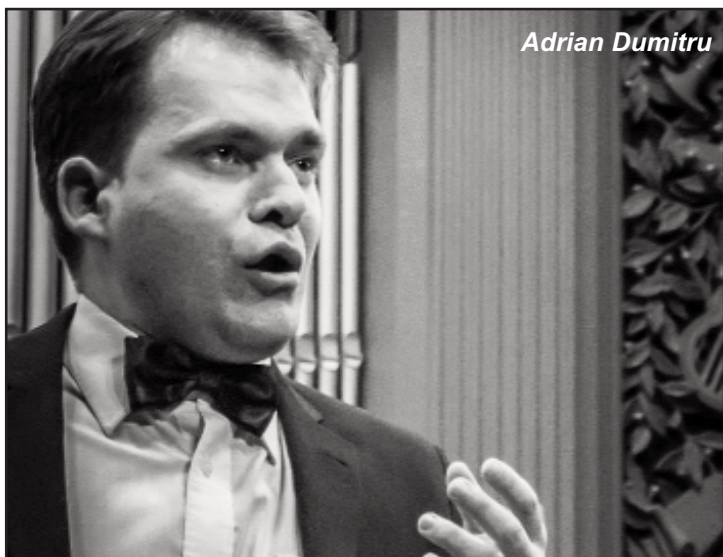
A 24-a gală a premiilor "AM" a avut loc, ca și prima, la noi "acasă", în ambianța caldă și familiară a Palatului Cantacuzino, în prezența conducerii UCMR și a unui numeros public. Posturile de televiziune Antena Stars (a și transmis în direct secvențe ale evenimentului, plus interviuri cu laureații) și Senso (ca de obicei a realizat un atractiv film al galei și ne-a trimis un valoros fotograf profesionist, pe Sebastian Oros; de altfel doamna Anca Vlad, prin Catena, este cel mai vechi și mai

Marin Cazacu alături de doi dintre membrii Orchestrei Române de tineret

consecvent partener al revistei noastre) au ținut să fie alături de noi, împreună cu cei de la Agerpres, de la Radio România Internațional și de la alte publicații și posturi de radio. Scena era dominată, alături de bustul lui George Enescu, de roll-up-urile sponsorilor noștri tradiționali, Editura "Litera" (Raluca Târnăuceanu a oferit laureaților, din partea editurii, cărți, CD-uri și DVD-uri muzicale), Cofetăria "Claus" (doamna Marilena și fiul dânsiei, Claudiu Adam, ne-au "îndulcit" cu renumitele lor produse, între care cozonaci ca la mama acasă), TV Senso,

Adrian Dumitru

Catena (cu chipul surâzător al uneia din vedetele campaniei, laureata noastră Nico) și Veritas-Panciu (ing. Adrian Toma ne-a trimis și de această dată cele mai fine vinuri din producția sa). Colaboratoarele noastre Norela Liviana Costea și Diana Murășan au avut plăcuta sarcină de a înmâna premiile și florile laureaților, într-o atmosferă destinsă, colegială.

Dar iată laureații secțiunii de muzică clasică, prezentați de prof. univ. dr. Mihai Cosma (glumind, în 1990 nu era sigur nimic din toate astea, deci "AM" l-a propulsat!) - tenorul **Adrian Dumitru** a obținut Premiul pentru debut; dirijorul **Adrian Morar** a primit Premiul

Mihai Constantinescu

pentru interpretare, în timp ce Premiul de excelență a fost câștigat de **Orchestra Română de tineret**, reprezentată de inițiatorul ei, dirijorul, violoncelistul și profesorul **Marin Cazacu**, însoțit de câțiva membri ai orchestrei. Premiul "Spectacolul anului" a fost obținut de baletul *La Sylphide* (Opera Națională din București), coregraf **Johan Kobborg**, prezent pentru a primi premiul, alături de aproape întreaga distribuție a spectacolului. Pianista **Viorica Rădoi** a câștigat Premiul "Colla parte".

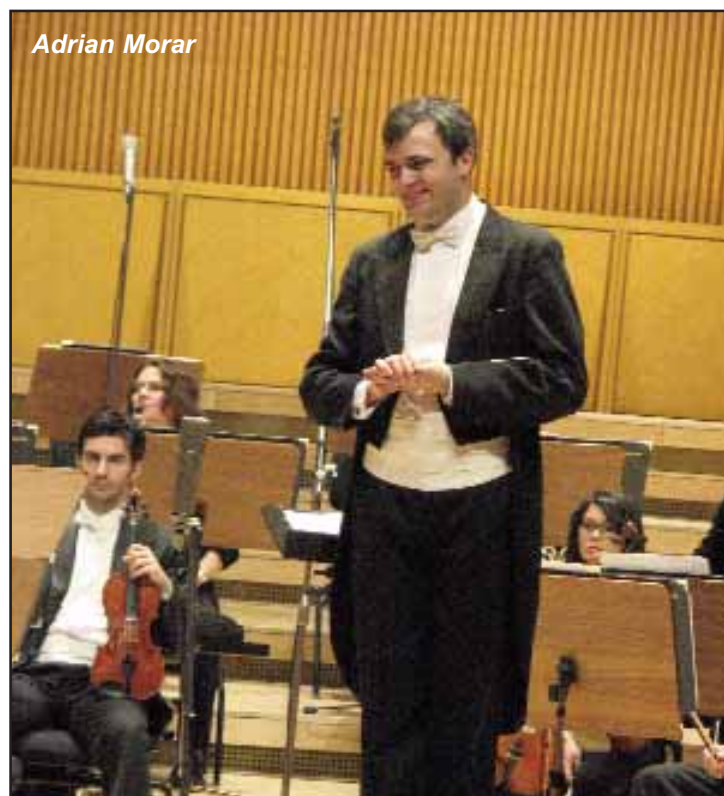
La secțiunea muzică de divertisment (ușoară-pop-rock-folk-music-hall-jazz) n-a absentat nici un

laureat, semn că Octavian Ursulescu își ține bine în mână oamenii! Mai mult, am avut și un "supliment": după ce a fost prezentat călduros de titularul rubricii noastre de specialitate, Florian Lungu, laureatul pe 2013 al muzicii de jazz, chitaristul **Teodor Man** ne-a propus un inedit și gustat moment "live" cu solista Gabriela Costa, în avanpremiera unui album de bossanova pe care cei doi îl vor edita în această perioadă. Distincția "Evenimentul anului" a recompensat realizările de excepție, în postură de dirijor, orchestrator și pianist, ale lui **George Natsis**,

G. Natsis, Nico, J. Kerestely

premiat anterior și de UCMR pentru creația sa componistică. Este vorba de concertele celebrului chitarist Steve Vai din cadrul turneului său european (la care Natsis a dirijat o orchestră de mari dimensiuni alcătuită numai din instrumentiști români), de cele ale lui Marcel Pavel de la Sala Palatului, precum și de

Adrian Morar

implicarea consistentă (orchestrații și acompaniament, cu formația sa, la sute de piese) în emisiunea cu rating uriaș de la ProTV, “Vocea României”. Pentru

valorilor perene ale muzicii ușoare românești, “Șlagărele României”) și discografice. Premiul “Discul

M. Cosma, Viorica Rădoi

diversitatea melodică, inspirație și originalitate, cantautorul **Mihai Constantinescu** a fost primit cu ani

George Natsis

în urmă în rândul membrilor UCMR, onorându-și acest statut prin performanțe concertistice (este angrenat în prezent în amplul proiect de readucere în prim-plan a

Johan Kobborg

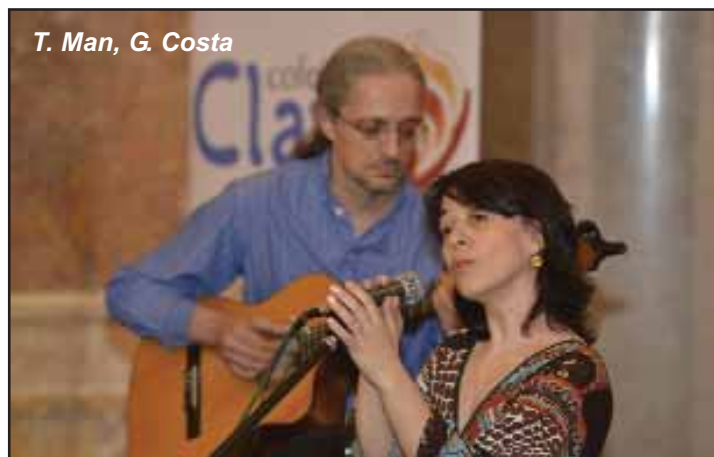
anului” i-a fost acordat pentru un album remarcabil, “Și te-am iubit”, editat cu colaborarea florărilor Tria’s (marile șlagăre “Iubiți-ne, că suntem flori” și “Un zâmbet, o floare” au inspirat probabil această colaborare!). Discul conține, alături de compoziții noi, și remix-uri moderne ale câtorva din succesele sale anterioare, cum ar fi “O lume minunată”, “Anotimpuri”,

Nico, Daniel Gheorghe (festivalul “Dan Spătaru”)

“Sus în deal”. Un argument legat de popularitatea neștirbită a lui Mihai Constantinescu este faptul că la spectacolul “Ziua muzicii ușoare de altădată”, de la Sibiu, în noiembrie 2013, întreg stocul de CD-uri s-a epuizat rapid! Pe **Nicoleta Matei**, alias **Nico**, reclamele

farmaciilor Catena, alături de Stela Popescu, Alexandru Arșinel și Adrian Enache, o aduc zilnic în toate casele. La fel concertele din "Caravana Catena" au purtat-o

T. Man, G. Costa

anul trecut prin întreaga țară, aniversând laolaltă cu miile de fani cei 10 ani de carieră la cel mai înalt nivel.

O. Ursulescu, A. Iorgulescu, M. Cosma

Recitalurile sale incandescente, hit-urile radiofonice, aparițiile TV i-au adus pe merit acestei artiste cu voce formidabilă titlul "Interpreta anului". În sfârșit, ca un corolar al galei, dar și al unei cariere strălucite puse în slujba muzicii, a fost acordat compozitorului **Jolt Kerestely** trofeul "O viață dedicată cântecului". Observați că nu ne-am referit și la galoanele sale de maestru de sunet ("Cine n-a lucrat cu mine înseamnă că nu există", declară el cu umor), cu 50 de ani de activitate, sau de pianist – toate acestea se vor regăsi, cu siguranță, în cartea dedicată lui, la împlinirea a 80 de ani, de colaboratoarea noastră Oana Georgescu. Când a primit distincția, Kerestely a spus la microfon că a primit premiul cam târziu, de parcă vitalitatea nu l-ar da de gol – de altfel, a sosit la festivitate călare pe noua sa bicicletă! Așa că o să-l premiem și la 85, și la 90 de ani...

À propos de această ultimă vârstă, decanul muzicologiei românești de top, maestrul Viorel Cosma, s-a întreținut la cocktail-ul ce a urmat cu președintele UCMR, Adrian Iorgulescu, cu vice-

Gala Premiilor Anuale ale revistei

„Actualitatea muzicală“

editia XXIV

Premiile pentru anul 2013

secțiunea MUZICĂ CLASICĂ

1. Premiul pentru debut – General Adrian Dumitru
2. Premiul pentru interpretare – dirijorul Adrian Morar
3. Premiul de Excelență – Orchestra Română de Tineret
4. Premiul „Spectacolul anului” – Festivalul Luc Sylva (Urmare Națională București) – coregrafie Jochen Koldweg
5. Premiul „Colla parte” – pianista Viorica Rădoi

secțiunea DIVERTISMENT

1. Premiul „Evenimentul anului” – George Nădăreț
2. Premiul „Interpreta anului” – Nana
3. Premiul „Discul anului” – Mihai Constantinescu
4. Premiul pentru Jazz – Alex Muta
5. Premiul „11 voci în muzică clasică” – Jolt Kerestely

președintele Ulpui Vlad, cu noul coordonator al secției de muzicologie a UCMR, Nicolae Gheorghită, precum și cu mai tinerii confrăți, într-o atmosferă convivială, relaxată, la care au contribuit din plin vinurile de clasă internațională de la Veritas-Panciu și dulciurile renumitei cofetării Claus. Cu cadourile de la Editura Litera sub braț, laureații au acordat interviuri, s-au întreținut cu cei prezenți și au promis ca în 2014 să fie și mai buni! (foto: Sebastian Oros)

Redacția

Jolt Kerestely, pedalând către ediția a 25-a

DOBROJAZZ 2014

Florian LUNGU

Conform unui cunoscut dicton, „Omul sfințește locul”.

Locul – municipiul Tulcea, mai precis Sala **Centrului Cultural „Jean Bart”** (unde s-au derulat trei seri consecutiv recitalurile propriu-zise) și **Clubul „ArtCAFE-La Scena”** de la parterul muzeului „Casa Avramide” (în care au avut loc la orele prânzului evenimente conexe și jam sessions nocturne). Iar **omul** – **Dan Hornoiu**, tulcean de origine, coordonatorul artistic și fac-totum-ul/sine-qua-non-ul **Clubului „La Scena”** din București. Ideea sa, benefică, demnă de laudă, căreia i-a dedicat eforturi susținute timp de luni bune, dublate de certă competență organizatorică dar și de o oportună capacitate de selecție, s-a concretizat într-un ingenios generic, **DOBROJAZZ**, denumind prima ediție a unui **Festival Internațional de Jazz** de orientare ethno, actualmente unica sărbătoare muzicală de acest profil din țara noastră. Așadar – **Dobrojazz**, denotație legată de arealul geografic al desfășurării (citiți... Dobrogeaz) dar care poate fi tradusă dintr-o virtuală limbă slăvonă drept „jazz bun” (Dobro Jazz).

Podiumul Festivalului din orașul-poartă a Deltei Dunării s-a constituit drept gazdă primitoare a nu mai puțin de șase recitaluri memorabile prin valoare, diversitate și semnificație, susținute de artiști de marcă din România, Rusia, Ucraina, Bulgaria, Moldova, în formulele de componență figurând și doi instrumentiști din Germania. Astfel, peisajul muzical autohton a fost revelat: vineri, în deschidere, de **Cvartetul** gitaristului **Călin Grigoriu**, cu **Cezar Knihinschi** - bass, **Daniel Iliescu** - cajan, **Cezar**

Jazz-ul contemporan din Rusia și-a aflat vineri seara exponenți de elită în „**Moscow Art Duo**”, adică **Arkady Shilkloper** - corn, alphorn și **Serghei Starostin** - clarinet lituanian, fluiere, corn de vacă, țiteră, voce, plus admirabilul pianist ucrainean invitat **Vadim Neselovskyi** (cunoscut și grație colaborării sale cu celebrul vibrafonist american **Gary Burton**) – iată un trio sui generis care a excelat prin originalitate și interplay, reușind să înscrie unul dintre momentele de maxim interes ale Festivalului.

Un alt recital mult gustat de public a fost acela al **Trio-ului Dimităr Bodurov** din Bulgaria, cu protagonistul la pian, cu bass-istul **Mihail Ivanov** și cu virtuozul baterist german **Jens Dueppe**. Onoarea de a încheia festivalul duminică seara a fost încredințată unor notorii artiști din Moldova de peste Prut, creativul violist și lider **Anatol Ștefăneț**, poli-instrumentistul **Valentin Boghean** - trompetă, saxofon, flaut,

Maria Răducanu, Niko Meinhold

caval, fluiere, **Dorel Burlacu** - clape, muzicuță, **Gari Tverdohleb** - baterie, percuție, xilofon, reuniți în grupul „**Trigon**” aplaudat ani de-a rândul în țări de pe mai multe continente. Cele două prezențe scenice din Bulgaria și Republica Moldova s-au impus prin diversitate, policromie timbrală și insolit expresiv, ilustrând în chip sesizabil egida stilistică atotcuprinzătoare **ethno-jazz**.

Recitalurile propriu-zise nu au însemnat însă singurele tentații ale acestei sărbători muzicale: în **Clubul „ArtCAFE-La SCENA”** de la **Casa Avramide** au fost oferite fanilor de către subsemnatul (și prezentator al Festivalului) și de **Virgil Mihaiu** expunerile ilustrate video și audio intitulate „**Unora le place jazz-ul**”, respectiv „**Jazz Side Stories**”.

Evaluând cota valorică, atractivitatea manifestării după reacțiile foarte bune ale publicului (nu

numai tulcean) care a demonstrat o binevenită receptivitate în urmărirea prestațiilor artistice, pe care le-a recompensat prin entuziaste aplauze, acest week-end jazz-istic a legitimat definirea sa metaforică „Un festival pentru pescarii de sunete alese”, de către co-prezentatorul **Paul Tutungiu**. Având în vedere faptul notabil că a fost susținut, nota bene, și de Primăria municipiului, „**DOBROJAZZ**” merită să devină, anual, **un veritabil brand** pentru viața artistică tulceană!

Mircea Tiberian, Cătălin Milea, Nadia Trohin

Cazanoi - flaut, caval, primul și ultimul dintre instrumentiștii menționați marcându-și contribuțiile creative cele mai semnificative; sâmbătă de **Trio-ul** mult apreciaților muzicieni **Mircea Tiberian** - pian, **Cătălin Milea** - saxofon alto, flaut, **Nadia Trohin** - voce, aceștia prezentând în premieră un proiect muzical bazat pe vechi teme folclorice; iar duminică de cântăreața nepereche **Maria Răducanu** în tandem cu pianistul german **Niko Meinhold**, acest duo evoluând într-un demers scenic de intensă vibrație lirică.

Baletul „Albă ca Zăpada”

Actuala stagiune a adus pe scena Operei Comice pentru Copii o nouă premieră: baletul „Albă ca Zăpada”, un spectacol de balet inspirat de celebra poveste a Fraților Grimm. Coregrafia este semnată de Gigel Ungureanu, fost prim-solist al Teatrului de Balet „Oleg Danovski” din Constanța, iar din 2006

luga și Andrei Dogaru. Participă și solista Jennyfer Dumitrașcu. Acest spectacol, alături de „Invitație la Castel”, a încheiat o stagiune extraordinară, cu producții și spectacole de operă și balet, cu musicaluri, cu turnee în țară și în străinătate și cu premii importante obținute la festivaluri internaționale. A fost și este remarcabil succesul reprezentațiilor cu „Cenușăreasa”, „Don Pasquale”, „Mirandolina”, „Minuniță și Vrăjitoarea”, „Scufița Roșie”, „Soacra cu trei nurori” sau „Figaro”, povești

prim-solist al Operei Naționale din București, o colaborare în premieră. Asistent coregraf este Cătălin Caracaș, ilustrația muzicală aparține lui Alexandru Istrate, iar scenografia Vioricăi Petrovici.

Din distribuție fac parte balerinii binecunoscutei instituții de cultură conduse de Smaranda Oțeanu Bunea: Theodora Munteanu, Alis Gheorghe, Andreea Soare, Alexandra Corneanu, Claudia Iagăr, Sabina Chirilă, Andy Ardeleanu, Mihai Pricope, Daniel Manea, Ionuț Birjovanu, Octavian

magice transpuse pe muzică și dans, special pentru copii.

Să nu uităm că în primăvară Opera Comică pentru Copii a cucerit două Premii I la două categorii distincte (dans modern și dans popular) și o medalie de aur la Super Dance Festival, Festivalul Internațional de Folclor și Dans Modern, ediția a II-a, de la Sankt Petersburg. Opera Comică pentru Copii a fost distinsă până acum cu 21 de Premii Internaționale și 42 de Premii Naționale, „cifre” impresionante la care se adaugă un repertoriu de peste 200 spectacole pe stagiune și 60 de titluri în repertoriul general. (Text și foto: **Oana Georgescu**)

Planeta ciudaților

Ana-Maria SZABO
Marius GHERMAN

Puțină istorie

Ca de obicei, ultima zi oficială de primăvară aduce o bună parte a suflării României cu gândul la Eurovision, competiție unde în trecut am avut câteva performanțe notabile: locul 3 pentru Cristian Faur, cu Luminița Anghel și Sistem (2005), locul 4 pentru Eduard Cărcotă, cu Mihai Trăistariu solist (2006) și iarăși un loc 3 în 2010, cu Paula Seling și Ovi, pe care TVR a mizat din nou anul acesta. Suma pe care trebuie s-o achite postul public pentru participare, 170.000 de euro, nu e mare deloc raportată la cheltuielile uriașe și nejustificate pe automobile sau moderatori plătiți cu sume colosale, fără a aduce audiență, mai ales că anul acesta a dat și Guvernul o mână de ajutor. "Suntem foarte mândri că în acest an am reușit să sprijinim și financiar participarea reprezentanților noștri la Eurovision! Avem încredere că vor face cinste României" declara premierul Victor

Ponta, care a fost chiar în sală la Copenhaga. Dar am fi preferat să susțină o creație românească (autorii au fost străini), cât despre mândria locului 12... Cum bine scria "Libertatea", în absența compozitorilor importanți, care fug ca dracul de tămâie de aranjamentele de la TVR, organizatorii preselecției naționale (anul acesta responsabilă a fost Liana Stanciu, care lucrează în paralel la un post de radio... privat, unde muzica ușoară românească este o "paria") își bat capul cum să șocăm și noi cu ceva în finală, în condițiile în care țări prietene

Conchita Wurst (Austria)

nu prea avem (dar cine oare e vinovat de această izolare?), iar românii din străinătate nu se ostenesc să dea 2 euro pe un SMS. Mai departe, însă, semnatarul articolului din cotidianul amintit o dă rău în bară: "Anul trecut, TVR l-a aruncat în concursul de la Malmö (Suedia) pe contratenorul Cezar Ouatu, un bărbat superb (??), înalt ca bradul (?) și plin de mușchi (?), școlit la prestigioase academii de muzică din lume (??)" - interogațiile ne aparțin: dacă tot s-a auto-intitulat... "The Voice" și s-a lăudat că are un succes fulminant peste hotare, de ce de peste un an n-am auzit de vreun concert memorabil? Dar, revenind, am constatat atunci că rochia lungă și decoltată ("fetița" de anul acesta a fost mai sobră) și vocea de femeie nu i-au adus decât un oarecare loc 13 lui Ouatu, deși acesta declara sigur pe el: "Sunt adorat de bărbați, am un mare succes la ei. Eurovisionul este o mare familie de homosexuali". Tenorul Vlad Miriță (locul 20 în 2008, alături de Nico, dar atunci Andrei Tudor a primit o distincție pentru compoziție și orchestrație) a fost destul de tranșant: "În general, publicul Eurovision e format din gay, chiar și în sală, unde se flutură steagurile, mai mult de jumătate sunt homosexuali. Ouatu n-a fost însă credibil.

Paula Seling și Ovi (România)

Eu sunt însă de fel tradiționalist, aș vrea ca România să câștige pe bune, prin voci”. Dar mai ales, am spune noi, cu un cântec bun, pentru că degeaba cotidianul bucureștean scria, cu resemnare: “Și noi am avut rochie, barbă și voce, dar nu am câștigat”. Pentru că austriaca (ul) Thomas Neuirth, 25 de ani, alias Conchita Wurst (pseudonim adoptat clar în bătaie de joc), a avut o voce expresivă, puternică, a cântat fără cusur, Cătălin Crișan declarând după concurs că atât melodia, cât și interpretarea au fost la înălțime.

“Păsărica și Cârnatul”

Am adăugat un “și” pentru a evita o cacofonie, dar chiar nu ne interesează dacă transsexualul-hermafroditul în cauză posedă ambele attribute anatomice incluse în numele de scenă (“conchita” în argoul hispanic, “wurst” în germană), că poartă perucă brunetă și își vopsește barba, pentru că delegația austriacă a obținut, șocând, ceea ce și-a dorit: o victorie categorică și un punctaj incredibil, 290 de puncte. Horia Moculescu subliniază și el, indirect, calitatea piesei “Rise like a Phoenix”, vizând de asemenea orientarea greșită a juriilor de preselecție de la TVR: “La noi, piesa

câștigătoare nu ar fi trecut de preselecție, s-ar fi spus că e veche! E genul “Tu ești primăvara mea” a lui Florin Bogardo sau “Un albastru infinit” a lui Marcel Dragomir”. Scriitorul Ștefan Mitroi notează în “Jurnalul Național”: “Epoca femeii cu barbă e abia la început. Dar va avea și ea un sfârșit, pentru a face loc celei a bărbatului cu

The Common Linnets (Olanda)

copite și coarne, dacă nu cumva chiar i-a făcut loc! Vor urma pedofilii, care sper să nu-și fi pierdut răbdarea după tentativa eșuată din Olanda de a intra în legalitate ca partid politic! Tot ce e nou se lovește un pic de refuzul celorlalți la început, după care... Lumea și viața e musai să meargă înainte! Cu anormalitatea progresistă pre normalitatea obtuză călcând. Tot înainte! Cu drepturile omului fluturând triumfător deasupra capului, era să zic deasupra coarnelor, și, desigur, cu cântec!”. În același cotidian, Dana Andronie scrie: “Inclusiv austriecii au fost șocați de reprezentanta/ reprezentantul lor... Dar un minor care a văzut-o pe Conchita machiată și cu barbă ce poate să înțeleagă? Vai de părinții care au trebuit să dea explicații... La fiecare ediție realizez adevărul vorbelor lui Nichita Stănescu: cel mai bun vecin al nostru este Marea Neagră! Am rămas șocată când l-am auzit pe prezentatorul austriac ce frumos i-a prezentat pe Paula și Ovi, care se aflau într-un parc din... Budapesta”. À propos de vecini, uitați-vă câte puncte ne-au dat Bulgaria, Serbia, Ungaria (0, iar noi le-am dat 10!), Ucraina; noroc cu cele 12 puncte primite tradițional de la Republica Moldova, altminteri ieșeam pe locul 15! Dacă țările germanice și nordice, pe de o parte, cele ex-iugoslave sau ex-sovietice, pe de alta, sunt solidare între ele, cele latine nici vorbă, așa explicându-se locurile modeste ocupate an de an. Măcar crainicul francez a dat o lecție de patriotism în această globalizare de limbă engleză, folosind graiul lui Voltaire... E edificator cine a câștigat în ultima vreme: Germania, Azerbaidjan, Suedia, Danemarca, Austria! Iar în 2014 pe podium au fost Austria, Olanda și Armenia...

Sanna Nielsen (Suedia)

Ediție modestă

Nu a fost un concurs foarte puternic, în schimb show-ul de televiziune a fost fabulos, o

“Prevalența criteriului geopolitic e un loc comun. Două tinere rusoaice au fost huiduite doar pentru vina de a reprezenta o nație aflată în conflict cu puterea euro-atlantică! Acum însă altul e “must”-ul competiției,

Să ne grăbim înainte ca fenomenul să escaladeze și să aibă mare trecere zoofilii sau pedofilii!”. În revista “România Mare”, Radu Toma, trăitor multă vreme pe pământ american, este și mai categoric: “Vesticii au dat aproape toate punctele vesticilor, iar esticii au dat punctele mai ales esticilor. Și a câștigat cineva... de la mijloc. Obscen câștigător, obscen Eurovision! Vestule, sâmbătă 10 mai 2014 ai cobit sfârșitul Europei. Rușine, Eurovision! Rușine, Copenhaga! “Femeia cu barbă” cobește Apocalipsa Uniunii europene”. Din alt punct de vedere, realizatoarea TVR Marina Almășan, care a condus în două rânduri delegația noastră, a considerat revenirea cuplului Paula Seling – Ovi pe scena Eurovision, după performanța anterioară, drept o “ciorbă reîncălzită”, fără șanse de succes. Iar “Miracolul”, s-a văzut, nu a avut loc.

András Kállay-Saunders (Ungaria)

adevărată lecție (sperăm că au văzut și cei de la TVR cum se marchează luminos marginile scenei, pentru a nu se mai repeta accidentul groaznic al Alexandrei Cepraga de la Brașov!). Nu numai

pentru ce a fost pe scenă, dar și inserturile, momentele nemuzicale, umorul prezent la tot pasul, inclusiv la... Muzeul Eurovision. Globalizarea s-a vădit și în faptul că unele țări au avut reprezentanți ai minorităților etnice sau emigranților. Paradoxal, cele mai bune piese n-au obținut clasarea meritată, începând cu Islanda și continuând cu Belarus, Danemarca, Rusia (gemenele care au câștigat Eurovision Junior la București au fost huiduite de public, jenantă politizare a unui concurs muzical!), Polonia, Franța, Italia, Ungaria, San Marino... Pe drept cuvânt, cunoscutul jurnalist și profesor Ion Marin nota în cotidianul pe care-l conduce, “Ultima oră”:

depășirea frontierelor, tot pe seama discriminării: transsexualitatea. Anterior, titlul revenise Israelului cu un transsexual care cel puțin respecta rochia pe care o îmbrăcase, semănând a femeie.

“Artefactul Cârnaț”

Eurovision este un eveniment de televiziune, deci de imagine, așa încât nu o dată

Maria Yaremciuk (Ucraina)

Dar acum Austria a propus un monstru ca din circurile ambulante, femeia cu barbă. Noi trebuia să trimitem un cuplu inversionist, bărbat cu rochie și femeia cu barbă.

aspectul vizual a jucat un rol important. Pe vremuri, “șocul” (acum am râde de așa ceva!) era mult mai blând, de pildă când Sandie Shaw a cântat în picioarele

goale sau când au triumfat puștoaice foarte tinere, gen Gigliola Cinquetti sau Mary Hopkin. Acum, dacă nu vii cu niște monștri fioroși (aduceți-vă aminte de rockerii din Finlanda), cel puțin, trebuie să ai o melodie frumoasă, o fată drăguță și o susținere geo-politică,

“bolnave și inversioniste”. Apoi, Ciobanu ne propune o comparație forțată, împotriva naturii: “Nu comparați o Dacie cu un Ferrari...”, dar greșește, fiindcă Ferrari-ul lui, logic, ar trebui să aibă țeava de eșapament în față, nicidecum în spate! Muzical e ca și cum ar concura o

tilișcă versus un sintetizator... Corect aș spune că produsul Conchita Wurst e un artefact. E un bărbat care și-a luat un nume compozit. Heteroclit. Se putea numi chiar Heteroclită... European. S-a înveșmântat în damă, și-a desenat o barbă... Nu e de uitat amănuntul că produsul avea un aer christic... O muiere cu barbă pe nume Conchita Cârnaț, care aduce cu Hristos. Genial artefactul!”. Sigur, noi avem talentul de a lua totul în tragic (toată lumea ne fură, e împotriva noastră – vezi ultimul paragraf), dar să nu ne pierdem umorul, grație cunoscutei reviste “Cațavencii”: “Dacă știam că asta se caută, nu mai râdeam de Naomi. N-am știut să ne valorificăm transsexualii. Tot ce trebuia să facem era să-i spunem să nu se mai bărbiească. Iar Cezar Ouatu, originala femeie cu barbă, a fost prea devreme. Lumea nu era pregătită în 2013 pentru o femeie cu barbă. Acum, când era, am trimis-o pe Paula Seling și pe un piticuț care și-a sculat părul ca să mai iasă 3 cm. în plus la riglă. Venise cu ditamai orga circulară ca să cânte la 3 clape. De parcă s-ar fi

Basim (Danemarca)

cum a fost cazul, în 2013, cu Emmelie de Forest (Danemarca), pe care am revăzut-o în finalul show-ului. Dar dacă spectacolul ar fi fost transmis doar la radio, mai mult ca sigur ați fi apreciat melodia austriacă și interpretarea... Scriitorul George Stanca este și el extrem de caustic în rubrica sa din “Click! TV”: “Au concurat normalii cu anormalii. Anormalii fiind în fapt niște imagini false, pictate cu accente biblice și inversioniste ca un sacrilegiu. Și iar a învins anormalul... Designerul Răzvan Ciobanu a avansat ideea de a-l trimite pe Naomi la Eurovision. De parcă anul trecut nu am trimis noi tot ceva din zona anormală: un “castratto”, deși nu era un festival de chirurgie, ci de muzică. Dar nu era concurs de “naomizde”, ci de muzică, așa că au câștigat cântecul și vocea cele mai bune. Sau care au obținut sufragiile unei Europe

Donatan & Cleo (Polonia)

supărat cineva dacă ar fi venit cu o orgă mică, cu 3 butoane. Sau dacă s-ar fi înghesuit după un pian de jucărie, să vedem doar ciuful ăla sculat cum unduie în ritmul clapelor pe care apasă de aproape 2 ori”.

Noi, victime inocente

Reprezentanții TVR, în frunte cu Liana Stanciu, reiau, ca în fiecare an, leitmotivul defavorizării românilor: “Am fost sabotati de juriu și de organizatori! Danezii le-au interzis artiștilor noștri să realizeze clipul de prezentare pentru concurs în Delta Dunării!”. Trecem peste absurditatea situației: cum adică, ce treabă aveau danezii cu locul unde filmam noi videoclipul? Iar dacă și-au permis această obrăznicie, de ce nu i-am pus la punct și n-am făcut cum vroiam noi? Ni se spune că “juriul” (din CINE este el alcătuit?) ne-a acordat note (dar CARE sunt aceste note?) mai mici în finală decât în semifinală, uitând însă că în finală au apărut câteva piese în plus, toate valoroase. Apoi, nu garanta Ovi susținerea totală a scandinavilor, semnături ai piesei și subjugată de cariera lui locală? Cum s-au comportat danezii am văzut, iar țara de adopție a lui Ovi, Norvegia, ne-a dat... 4 puncte! Liana Stanciu afirmă tranșant: “Câștigătorul era deja stabilit. Juriul internațional de specialitate (încă o dată, format din cine? Unde e transparența europeană? - N.Red.) o dădea favorită pe Conchitta Wurst înainte de finală. A fost un produs de marketing la care austriei s-au gândit încă de acum 5

nimic. Acum, brusc, după război, toți au avut ceva cu noi. Președintele juriului național (și, citim în “Ring”, și al celui “internațional”, deci a existat așa ceva în seara finalei?), Mădălin Voicu, are la rândul lui revelații “post festum”, după ce a anunțat la Brașov câștigătorii fără a mai detalia notele membrilor juriului: “E o chestiune de lobby, de sponsori, de bani. La noi e debandadă și nu putem organiza la nivel decent o asemenea finală Eurovision”. Altfel spus, nici usturoi n-a mâncat... (nu-l mai întrebăm și de “îngroparea” festivalului de la Mamaia, sigur și acolo alții sunt de vină!). Nico, membră a juriului național, i-a felicit pe Seling și pe Ovi

Surorile Tolmachev (Rusia)

pentru prestație, convinsă fiind că meritau mai mult, dar și ea, ca și Mădălin Voicu și Liana Stanciu, vorbește de necesitatea unui show pe măsură, gândit pentru specificul publicului de la Eurovision. Ceea ce ne face să ne întrebăm de ce nu a fost imaginat, cu banii Guvernului, un show cu care să-i dăm gata pe toți; câștigând, același guvern ar fi construit rapid o sală multifuncțională, deci oricum se alegea și municipiului Budapest (“ah, excuze me, Bucharest!”) cu ceva... (Foto: theguardian.com)

Clasament final: 1. Austria 290 pt.; 2. Olanda 238 pt.; 3. Suedia 218 pt.; 4. Armenia 174 pt.; 5. Ungaria 143 pt.; 6. Ucraina 113 pt.; 7. Rusia 89 pt.; 8. Norvegia 88 pt.; 9. Danemarca 79 pt.; 10. Spania 74 pt.; 11. Finlanda 72 pt.; 12. **Romania 72 pt.**; 13. Elveția 64 pt.; 14. Polonia 62 pt.; 15. Islanda 58 pt.; 16. Belarus 43 pt.; 17. Marea Britanie 40 pt.; 18. Germania 39 pt.; 19. Muntenegru 37 pt.; 20. Grecia 35 pt.; 21. Italia 33 pt.; 22. Azerbaijan 33 pt.; 23. Malta 32 pt.; 24. San Marino 14 pt.; 25. Slovenia 9 pt.; 26. Franța 2 pt..

Softengine (Finlanda)

ani. Au vândut o poveste, iar piesa și interpretarea au fost bune. Dar nu au contat doar aceste lucruri, se zvonea că au existat și alte aranjamente pentru a o ajuta să câștige”. Trecem peste gravitatea unor afirmații făcute, repetăm, de un oficial al TVR, deci al României, dar recitim anunțurile optimiste făcute înainte de concurs, când eram ba la un pas de victorie, ba cel puțin în primii 10, la pariuri, și nu mai înțelegem

Publicații românești cu profil muzical (II)

Florin-Silviu URSULESCU

Până în 1990 nu a existat o publicație românească de profil,

axată pe temele muzicii "ușoare" – tradițională, pop, folk, disco, rock sau jazz. Existau informații în rubricile câtorva publicații ("Contemporanul", "Scânteia tineretului", "Femeia", "Săptămâna"), dar mai ales în almanahuri. Acest segment al publicisticii de profil a marcat profund viața unei importante părți a tineretului acelor vremuri și are trăsături extrem de interesante – sociale, morale, politice, economice meritând o expunere mai mare.

Ne vom opri asupra publicațiilor cu caracter muzical care se lansau după 1990, în speranța umplerii unui cert gol informațional existent. Inițiem astfel un demers în premieră de acest gen din presa noastră. Spre fanii frustrați ai rockului s-a îndreptat atenția editorilor, astfel că majoritatea acestor publicații se axează pe rock.

METAL FAN. Format A 4, coperti color, pagini alb-negru cu mici

insertii color, cu poster color la mijloc. Subțirică, numai 12 pagini, scrise însă mărunț, tehnoredactare haotică, cum se întâmpla cu majoritatea publicațiilor în acei ani - revista a fost printre primele de gen, prin 1992. Nu au apărut multe numere, iar prețul în banii... vechi, era 100 de lei. Deși erau articole axate pe diverse stiluri de rock, accentul cădea pe ramura metalică, redactor-șef fiind Gabriel Paul Gomboș, un specialist al stilului.

PLAY. Subtitlu „Muzica la maxim!”. Format A 4, coperti color, conținut color, poster dublu la mijloc, 32 pagini. Editare îngrijită, fotografii clare, existând deja reclame și concursuri cu premii. Se vedea deja că suntem în anul 2001, apariția fiind lunară iar prețul - 79.000 lei. Conținut consistent și variat, cu multe știri, cu incursiuni în hip-hop, electronică, pop, portrete autohtone: nu este de mirare că revista a obținut finanțări și a avut viață mai lungă ca altele, un merit important având Răzvan Marc, ulterior redactor TV și la case de discuri.

ROCK-MANIA. Format A 4, coperti color, subțirică - doar 16

pagini color, lunară. Tehnoredactare aerată, fotografii xeroxate, conținut cu intenții ambițioase: despre „civilizația rockului”, portrete din diverse ramuri, inclusiv românească, apar scrisori și întrebări de la cititori. Aspect modest, fonduri reduse, inițiator - Marius Șerbănoiu.

SRL. Subtitlu „Să rădă lumea și să cânte”. Una din primele reviste apărute după 1989, mai precis în 1990, astfel se explică hârtia de proastă calitate, cu pagini alb-negru și fotografii xerox, format A 4, apariție lunară, preț - 12 lei. Editată de agenția ATIAS, redactor-șef Marius Constantinescu, specialist al divertismentului: nu este de mirare conținutul foarte variat, cu cuvinte încrucișate, muzică ușoară, jazz, umor. Nu a avut viață lungă.

METRONOM. (Revista dependentă de toți iubitorii muzicii din România). Titlatură împrumutată de la celebra emisiune a lui Cornel Chiriac. Altă revistă apărută rapid, în 1990, cu aspect modest, coperti color, dar pagini alb-negru, cu fotografii neclare, 24 de pagini, format A 4, lunară, au apărut puține numere. Sumar variat și ambițios: scrisori, partituri, amintiri, cronici, medalioane, dance, pop autohton și internațional.

Albumul cu amintiri

Revedere emoționantă, după 45 de ani, pe scena Sălii Palatului, unde Margareta Pâslaru i-a înmănat lui Mireille Mathieu, înrămată, fotografia laureatilor Galei MIDEM (Târgul internațional al discului și al editurilor muzicale), din ianuarie 1969, de la Cannes! Ocazie pentru noi să reamintim și celor mai tineri că am avut întotdeauna artiști cu care să ne mândrim. Spre deosebire de celelalte țări, unde "Discul de aur" se acorda pentru un disc, LP sau single, la noi se totalizau vânzările, Margareta primind acest trofeu în decembrie 1968, pe baza vânzărilor uluitoare pentru acele vremi, verificate și aprobate de Consiliul de stat pentru cultură și artă. Pentru a avea o imagine, încă de la debut, în 1961, vânduse 20.000 de unități cu "Chemarea mării" de George Grigoriu, apoi, prin 1963-

1964 vindea numai în țările socialiste în jur de 300.000 de exemplare anual, după cum scria presa din RDG sau Ungaria. Organizarea, tipic românească (nu s-a schimbat nimic până azi, stați liniștiți!) a făcut ca discurile Margaretei Pâslaru să ajungă la Cannes... după încheierea târgului! Chiar dacă atunci conducerea politică

Gilbert Bécaud, Sergio Endrigo, Massiel, Mary Hopkin. Doi dintre aceștia au fost legați de acordarea unor trofee MIDEM pentru creație, lui Bécaud pentru "Et maintenant" și lui Ruskin pentru "Those Were the Days" ("Le temps des fleurs" în varianta franceză), cu care solista galeză Mary Hopkin a triumfat la Eurovision. De fapt

nu încuraja foarte tare mediatizarea unor asemenea succese internaționale, publicațiile "Contemporanul" și "Săptămâna" au acordat spații acestei premiere pentru țara noastră. Pe scena de la Cannes campioana vânzărilor din țara noastră a stat alături de, între alții, Amalia Rodrigues, Dalida, Udo Jürgens, Mireille Mathieu, Adriano Celentano, James Last, Adamo, Karel Gott, Muslim Magomae (care a făcut un succes uriaș în URSS cu "Să cântăm chitara mea" de Temistocle Popa!), Patty Pravo, Peter Alexander, Juan Manuel Serrat, toți recompensați cu un simbolic "Disc de marmură". Mai putem visa azi la o asemenea companie? La Gala trofeelor, desfășurată pe 25 ianuarie 1969, au cântat, ca invitați de onoare,

acest cântec este o adaptare a unei melodii populare rusești, înregistrate prin anii '20, "Daragoi dlia maia" (Mi-ești drag). Interesant este faptul că discul lui Hopkin a fost produs de Paul McCartney, la casa Apple! Revenind la marea gală MIDEM, aici s-a acordat și un super-trofeu lui Maurice Chevalier, la împlinirea a 80 de ani. De menționat că în 1968 Margareta Pâslaru fusese laureată a puternicelor festivaluri internaționale de la Sopot (Polonia) și Brașov ("Cerbul de aur"). Dar apreciația noastră artistă nu s-a cantonat niciodată în trecut, oricât de strălucit ar fi el: de curând a înregistrat o compoziție a lui Jolt Kerestely, pe un text propriu, "Iubiri platonice", și a lansat albumul "Actorii cântă", încasările acestuia fiind vărsate, ca de obicei, în scopuri umanitare.

Octavian URSULESCU

M. Pâslaru, M. Mathieu

AMERICANA PARTY

Alexandra Stan a fost protagonista unei petreceri tematice inspirate din videoclipul "Thanks For Leaving", filmat în SUA. „Americana Party” a transformat un club celebru din București într-un veritabil tărâm de vis, cu elemente specifice unei petreceri "american style". Decorurile au recreat o parte din cele două videoclipuri ale artistei, „Thanks for Leaving” (până la lansarea oficială, a fost prezentat în trei părți, ca un scurt-metraj) și „Cherry Pop”.

Cu un look nou (a purtat o perucă brunetă), Alexandra Stan a susținut un moment live alături de Viky

Red, diferit de spectacolele cu care ne-a obișnuit. Golan, DJ Cristian Gherghely și Charlie Boy, alături de dansatoare, au întreținut atmosfera.

„Thanks for Leaving” a fost scrisă după experiența traumatizantă prin care a trecut artista și vorbește despre noi începuturi, despre alegerile pe care le poți face în situații dificile, dar și despre bucuria de a te descoperi și de a fi tu însuși. „Piesa are legătură cu viața mea, este despre învățămintele pe care le-am tras și despre recunoștința pentru tot ceea ce mi se întâmplă acum. Sunt înconjurată de familie, dar și de mulți prieteni”, a mărturisit Alexandra, care lucrează la un nou album ce va fi gata în toamnă. Următorul ei single va fi lansat în Japonia și apoi în Europa.

Alexandra Stan,
Viky Red

Videoclipul piesei „Thanks for Leaving” a fost produs de Alex Cotoi și Sebastian Jacome și regizat de Khaled Mokhtar (Fonogram Studios, Griffon&Swans și deFilm).

După „Thanks for Leaving” și colaborarea cu Trupa Zero pentru piesa „Inimă de Gheață”, piese cu care Alexandra a abordat genuri muzicale diferite față de cele cu care ne obișnuise, a venit rândul unui nou single, al doilea lansat de Alexandra în 2014. „Cherry pop” este o piesă pop-dance veselă cu ritmuri vibrante, cu un sound up-tempo ce conține elemente din muzica house și va deveni cu siguranță hit-ul verii. Videoclipul a fost filmat în studiourile Buftea, fiind regizat de același Khaled Mokhtar (Oana GEORGESCU, Foto: Sebastian Oros)

“Culoarea ta” – Nadir feat CRBL

aici?!”, un material ce conține 14 piese. “Mă bucur că CRBL a acceptat să facă partea de rap. Este al doilea

Piesa compusă de Randi și CRBL este al treilea single cu versuri în limba română lansat de Nadir Tamuz.

Regia videoclipului – “interzis cardiacilor” - lansat oficial de cei doi cu ocazia unui concert susținut în Centrul Vechi al Bucureștilor este semnată de Taz Dongo. Finalist al celui de-al doilea sezon al concursului X Factor, Nadir a lansat până acum single-urile “Interzis” și “Leyla”, urmate de feat-ul cu J. Yolo la piesa “Mână-n mână”.

Și CRBL a lansat recent cu Adda și Raku piesa “Ușor, ușor”, dar și primul său album solo intitulat “Ce-avem noi

Nadir, CRBL

D. Udilă, Randi, Nadir

single compus de Randi pentru mine și sper că vom continua colaborarea. Videoclipul este interzis cardiacilor, iar piesa sper să fie fredonată de toată lumea” - a spus Nadir, care a filmat alături de Florentina Raiciu, o blondă extrem de sexy.

La eveniment au fost prezenți CRBL și soția lui, Randi, Cristian D., Crina Mardare, profesoara de canto a lui Nadir, precum și Mișu Cernea. De altfel fiul lor Bubu și colegii din LaLa Band i-au acompaniat pe Nadir, CRBL și Randi cu ocazia recitalului lor. (Oana GEORGESCU, Foto: Sebastian Oros)

Mihai ANTON

Randi vine cu un cadou special pentru fanii **MORANDI**: un single nou însoțit de un videoclip în regia lui Iulian Moga. **Morandi** este unul dintre cele mai longevive grupuri de pe scena muzicală românească. După ce ultimul lor single, *Everytime We Touch*, a cucerit radiourile, Randi și Marius Moga ne aduc **Living Without You**: "Anul acesta se împlinesc 10 ani de când trupa **Morandi** există pe piață", spune Marius Moga.

CONNECT-R – „Tren de noapte”. Noul single al solistului vine după numeroase alte piese, printre care "Vara nu dorm", "Dă-te-n dragostea mea" și "Noi ne potrivim". Noua creație este o melodie produsă de Connect-R și echipa Rappin On Production.

JerryCo și **PROCONSUL** lansează single-ul "Așa trec anii". După videoclipul "Campion", în care JerryCo l-a avut ca protagonist pe Leonard Doroftei, artistul hip-hop lansează "Așa trec anii", în colaborare cu Proconsul. Dacă featuring-ul rap-rock este inedit, JerryCo marchează "una dintre cele mai mari realizări profesionale", iar cireașa de pe tort o reprezintă inserarea

Elena Gheorghe

fluier" și "Loverboy". Piesa "Mamma Mia" este o nouă colaborare a Elenei cu compozitorul și producătorul muzical Laurențiu Duță și este un featuring cu artistul Glance.

După experimentul numit "Copilul din mine", **MAGA**

& **TUDORAN**, duo-ul inedit de pe piața muzicală românească, revine cu piesa "Dezbrăcați", iar vocea feminină, care încoronează refrenul, este Aylin Cadîr. Versurile sunt scrise de către cei doi, dar au fost completate de Cristina Bălan (ABCD / ex-Impact). Cei doi artiști s-au cunoscut în timpul unui festival în străinătate, unde Gabriel Maga cânta cu formația Vunk, iar Cosmin Tudoran, cu băieții de la Cassa Loco.

DJ RYNNO & SYLVIA lansează "Seară de seară", prima lor colaborare cu Uddi, single cu o puternică aromă reggae. Producția le aparține lui Phelipe, Cortes și Marius Dobre.

Nick și Beatrice

în piesă a câtorva versuri din poezia "Glossa", a lui Mihai Eminescu. Versurile lui Eminescu se integrează perfect în atmosferă și în mesajul piesei, iar interpretarea lui Bodo este remarcabilă.

După succesul obținut cu proiectul N&D, alături de Delia, cu care a lansat hituri ca "Vino la mine" (cea mai bună piesă a anului 2000), **NICK**, supranumit <Fabrica de hituri>, revine în muzică și lansează single-ul "Zeppelin", în colaborare cu Beatrice, o nouă descoperire a artistului.

ELENA GHEORGHE lansează un single în limba engleză, "Mamma Mia", împreună cu un videoclip. În acesta, Elena dă contra-replica de rol actorului George Piștereanu, cunoscut publicului pentru rolurile sale din "Eu când vreau să fluier,

Connect-R

De la Mioveni, la duete cu Al Bano!

Fulvia LAZĂR

Una din vocile strălucite ale generației tinere de interpreți de muzică ușoară îi aparține indiscutabil lui **ION MOISE "JOHNNY" BĂDULESCU**, din Mioveni. Este elev în clasa a X-a la Liceul "Ion Barbu" din Pitești. Talentul

muzical face parte se pare din gena familiei, din moment ce sora mai mare, Alexandra, 25 de ani, a terminat Conservatorul (pedagogie, dar și flaut, pian, chitară) la Brașov și în prezent este profesoară de muzică la București. Primele semne ale unor înzestrări vocale de excepție au apărut în 2005, când Johnny obține un premiu 2 în fața unui juriu din care făceau parte Dan Dimitriu sau Șerban Georgescu. Convinși, părinții îl înscriu la cursurile de muzică de la Palatul copiilor din Pitești, iar rezultatele nu întârzie să apară, cu un premiu special la "Mamaia copiilor", după care au urmat o sumedenie de distincții la competiții naționale și internaționale. După 3 ani de studiu la Școala de arte din Pitești, în 2009 devine elevul lui Cornel Fugaru și la scurtă vreme vine un succes remarcabil, locul 2 la Eurovision Junior (dar toți specialiștii au fost de acord că merita să câștige), fiind susținut financiar de Primăria și Centrul cultural Mioveni. Îndrumarea lui Cornel Fugaru își arată roadele, cucerind în acel an Trofee festivalurilor "Cerbul de aur Junior", "Delfinul de aur", "Remember", "Fulg de nea", premiul I la "Mamaia copiilor". În septembrie 2010 este selecționat în proiectul "BCR Speranțe", ceea ce-i permite să vină săptămânal la pregătire la maestrul său Fugaru. După numeroase emisiuni TV în țară, în iunie

2011 primește vestea cea mare, fiind invitat să se prezinte la un casting pentru celebra emisiune "Io canto", la studiourile Mediaset din Italia! A trecut cu bine 2 preselecții (susținute financiar - transport, cazare - de BCR), fiind selectat să participe la marele show, o experiență unică pentru copilul român, care avea să fie acompaniat de o orchestră profesionistă și să cânte de nu mai puțin de 3 ori alături de AlBano! Trei luni în Italia, pe cheltuiala gazdelor, un adevărat vis, concretizat și prin includerea cu 2 melodii pe albumul "Io canto 3". Din păcate, același an 2011 îi aduce durerea de a-și pierde profesorii, pe Cornel Fugaru și Iulian Băiașu, continuându-și pregătirea până la sfârșitul anului cu Mirela Fugaru, după care în ianuarie 2012 BCR decide schimbarea profesoarei, colaborarea cu Dana Dorian fiind însă de scurtă durată. Anul trecut a fost preluat de organizația "Salvați copiii!", tot prin BCR Speranțe, din martie 2013 pregătindu-se cu Crina Mardare și Oliver Popa. A fost un an fructuos pe plan internațional, cu călătorii în SUA (Ohio și Chicago) și cu un premiu I în Elveția. Susținut în permanență de părinți, Elena și Ion, dar și de Centrul cultural din Mioveni și Școala de arte din Pitești, Johnny Bădulescu a participat cu succes la emisiunea TVR "Ploaia steluțelor" și a cucerit trofeul "Radio România Junior" în 2009. Anul acesta a primit premiul "Mihaela Albu" (o valoroasă solistă locală, dispărută prematur) la festivalul "Flori de mai" de la Călărași, unde juriul, foarte numeros, a avut o componență eterogenă, deci și unele clasări pe podium au fost discutabile. Repertoriul tânărului

alături de Andra

solist cu voce de aur este extrem de bogat pentru vârsta lui, cu peste 70 de titluri, între care numeroase din repertoriul internațional. Cântecele de muzică ușoară românească i-au adus premii în țară și peste hotare și este mai mult decât meritoriu că la vârsta lui cântă cu atâta maturitate melodii cum ar fi "Te-așteaptă un om" de Ion Cristinoiu, "Merit eu?" de Vasile Veselovski, "Doar când ai prieteni" de Cornel Fugaru, "Niciodată, niciodată" și "Nu suntem îngeri" de George Grigoriu, "Don Juan de Popa Nan" de Florentin Delmar, "Poarta către vis", "Cântec pentru bunica", "Te iubesc, măicuța mea!" și "Voi cânta" de George Natsis, "Aproape de cer" de Ionel Tudor, "Oriunde-ai fi" și "Părinții mei" de Nicolae Caragia, "Eminescu" de Ion Aldea Teodorovici, "Ce noroc!" de Viorel Gavrilă, "Rugă pentru părinți" de Ștefan Hrușcă, "O stea" (Deep Central), "Pentru tine" (Pro Consul).

La cei 17 ani ai săi, Ion Moise Bădulescu, pe care toată lumea îl alintă Johnny, nu mai este doar o autentică speranță, ci deja o confirmare a unui talent de excepție pe tărâmul "dulcelui stil clasic" din muzica noastră ușoară.

Șlagărele României

Octavian URSULESCU

Am relatat, la timpul cuvenit, despre magnificul concert de la Sibiu, din toamna anului trecut, care i-a convins prin succesul său uriaș pe Tibi Marian, Andreea Bobocă și pe colegii lor de la agenția de impresariat că este un proiect viabil, ce merită "exploatat" (în sensul bun

Ileana Șipoteanu

al cuvântului) și pus în valoare cum se cuvine. Protagonisti au fost, atunci, Marina Voica, Alexandru Jula, Stela Enache, Mihai Constantinescu, Marina Florea, Adrian Daminescu, Gabriel Dorobanțu, Carmen Trandafir și Daniel Iordăchioae – nouă corifei ai unei muzici ușoare românești pline de sensibilitate și melodicitate, la care spectatorii de toate vârstele aderă cu toată ființa. Prin melodiile lor cele mai cunoscute au fost reprezentați în concertul respectiv compozitori cum ar fi Gherase Dendrino, Nicolae Kirulescu, George Grigoriu, Florin Bogardo, Vasile Veselovschi, Horia Moculescu, Marius Țeicu, Ionel Tudor, George Natsis, Dumitru

Lupu, alături de cântece, de asemenea de mare succes, semnate de unii dintre interpreți, cum ar fi Marina Voica, Mihai Constantinescu, Adrian Daminescu, Daniel Iordăchioae. Cum spuneam și atunci, a fost o demonstrație de rezistență în timp a genului, atât de urgisit în mass-media, dar și o probă de recordare la actualitate, pentru că nu a fost vorba nicidecum doar de nostalgie – deși aveți ceva contra nostalgiei? Cine n-are trecut și istorie...

A fost semnalul nașterii proiectului de mare anvergură "Șlagărele României", care prevede numeroase turnee și spectacole în întreaga țară. Chiar dacă inițiatorii sunt din Sibiu, a surprins pe unii aderarea la această inițiativă a unor organizatori și primării din spațiul transilvănean, unde în ultimii ani reprezentanții muzicii ușoare au ajuns mai rar (iată că se dovedește că n-a avut cine să facă propunerile!). Din nucleul de 15 artiști de pe afișul mega-concertului "Șlagărele României" de la Sala Palatului din 2 octombrie au fost, astfel, prezenți pe scena unor diverse manifestări Mihai Constantinescu (la Baia-Mare, Câmpia-Turzii, Cîsnădie), Oana Sârbu (Baia-Mare), Adrian Daminescu (Câmpia-Turzii). După cum se poate observa, puține sunt

Stela Enache

localitățile unde organizatorii locali să aibă spațiu în program pentru mai mult de 4 artiști, aceștia fiind cei care aleg din lista extinsă propusă de "Star Agency" după propriile lor preferințe sau ale publicului local. Astfel, la Luduș, în județul Mureș, au încălzit și mai tare atmosfera într-o după-amiază toridă Alexandru Jula ("Soția prietenului meu" cerută insistent, deși artistul ar vrea să mai cânte și altceva...), Stela Enache (cine n-a fredonat măcar o dată "Ani de liceu"?), Carmen Trandafir (și "Micul ei univers") sau Daniel Iordăchioae (întorcându-se la

Marina Voica, Laurențiu Duță

Adrian Daminescu

marea sa albastră oriunde ar fi), firește fiecare cu un recital consistent de 40-45 de minute, pentru că au ce (repertoriu), cu ce (voce) și pentru cine să cânte.

Un episod interesant a avut loc la Alba-Iulia, unde un alt modul de 4 cântăreți de top a alcătuit un "desant" la "Albafest by Marius Moga", așa cum s-au intitulat anul acesta serbările orașului. Fiu (și Cetățean de onoare) al municipiului, Marius Moga a gândit un program echilibrat și complex, de mare atractivitate, pe o scenă uriașă amplasată în centrul vechi. Firește, partea leului și-au luat-o, firesc, așa spune, colegii săi de generație și de... ProTV; pe lângă recitalurile proprii, Loredana Groza, Ștefan Bănică, Smiley și toți ceilalți au fost invitați sâmbătă seara să cânte într-o seară specială Marius Moga, în acompaniamentul unei orchestre simfonice de 80 de persoane! Duminică după amiaza a fost rândul vedetelor folclorului, iar festivalul s-a încheiat (respect pentru acești artiști remarcabili) cu recitalurile de muzică ușoară. Din păcate, așa cum se întâmplă la noi, folclorul și-a depășit cu aproape o oră spațiul acordat, așa încât soliștii de muzică ușoară și-au mai redus din melodii, presați de fanfara care trebuia să încheie, tradițional, festivalul. În ciuda acestui fapt, Marina Florea (dezlănțuită, temperamentală, cum n-am mai văzut-o de multă vreme!), Ileana Șipoteanu, Adrian Daminescu și Daniel Iordăchioae au reușit o performanță incredibilă: deși ploaia nu a conținut o clipă (ideală ar fi fost aici Marina Voica și al său "Și afară plouă, plouă!"),

miile de spectatori au rămas neclintiți sub umbrele, reluând fiecare refren laolaltă cu cântăreții, ovaționând și chiar dansând! A fost o seară cu adevărat magnifică, cu chipuri realmente extaziate la auzul unor melodii cum ar fi "Stele perechi", "Nu te voi uita", "Am trup de ceață", "Ce mult te-am iubit", "Dacă într-o zi mă vei iubi", "România", "Eu te voi iubi", "Într-o zi", "Mă-ntorc la tine, mare albastră"...Vor mai fi, cu siguranță, numeroase concerte și pe parcursul verii, deocamdată, la data când scriem aceste rânduri, pe 23 august va avea loc o revenire în fața publicului din Sibiu pentru Marina Voica, Mihai Constantinescu, Stela Enache, Marina Florea, Carmen Trandafir, lor urmând să li se alăture Carmen Rădulescu. Caravana "Șlagărele României" a pornit la drum, a fost greu de urnit, nu se mai oprește, potolind setea de melodie și poezie a publicului, care nu mai are unde să-și vadă și să-și

asculte idolii: nu ne referim la posturile comerciale, deși Antena Stars, TV Favorit, Kanal D, GiGa TV, Antena 1, ProTV au fost, într-o măsură mai mare sau mai mică, alături de acest proiect. Dar ce ne facem cu posturile publice, plătite din banii noștri? TVR mai retransmite, din când în când, câte un festival (a făcut-o, pe TVR2, cu festivalul "George Grigoriu" de la Brăila, sperăm s-o facă și în toamnă cu cealaltă bijuterie a genului, festivalul "Dan Spătaru" de la Medgidia), dar nu mai are nici o emisiune specializată, de divertisment, de actualitate artistică unde să poată fi promovat un eveniment. Iar ceea ce se petrece la Radio România (mai bine s-ar renunța la numele țării și și-ar spune "Radio Europa"!) e de-a dreptul scandalos, muzica ușoară românească tradițională fiind pur și simplu absentă din programele numeroaselor canale!

Marina Florea

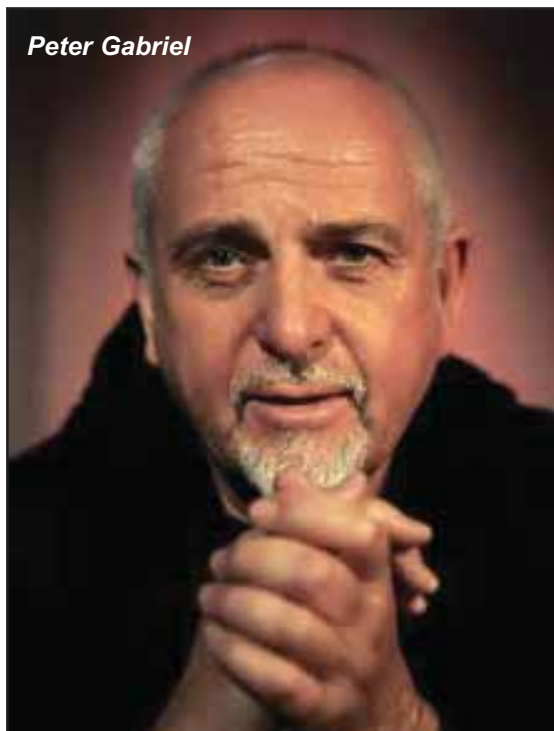

Mihai Constantinescu, Alexandru Jula

Concerte

PETER GABRIEL. Peste două ore de muzică, în pavilionul central al Romexpo, în show-ul care face parte din turneul **Back to Front** ce promovează o reeditare a celui mai cunoscut album al său: spectacol-concept dedicat împlinirii a 25 de ani de la apariția discului "So". Considerat unul dintre cei mai

Peter Gabriel

complecși artiști actuali, **Peter Gabriel** a oferit un show spectaculos realizat în trei părți, cu 21 de piese interpretate impecabil alături de 4 dintre cei mai talentați instrumentiști ai lumii: **Tony Levin** (bas), **David Rhodes** (chitară), **David Sancious** (clape) și **Manu Katche** (tobe), împreună cu suedezele **Jennie Abrahamson** și **Linnea Olsson** ca backing vocals (care au și deschis seara cu un scurt recital). În prima parte cu luminile din sală aprinse, artistul și-a prezentat colegii și piesele: **"Come Talk To Me"**, **"Shock the Monkey"**, **"Family Snapshot"**. Apoi în sală s-a lăsat întunericul, cu 5 macarale uriașe, manevrate de tehnicieni aflați la sol, dar și de o echipă de oameni suspendați deasupra scenei. Au urmat piese ca **"Digging in the Dirt"**, **"Secret**

World", **"Solsbury Hill"** și **"Why Don't You Show Yourself"**, artistul păstrând pentru ultima parte a concertului său câteva dintre cele mai cunoscute piese - **"Sledgehammer"**, **"Don't Give Up"**, **"Big Time"**, **"In Your Eyes"**. Dar Peter Gabriel a lăsat pentru finalul concertului **"The Tower That Ate People"** și bis-ul **"Biko"**, tribut pentru activistul anti-apartheid.

MARIZA. După concertele altor două artiste portugheze care și-au dedicat cariera muzicii fado (stil care face parte din patrimoniul UNESCO), la Sala Palatului - concert sold-out - s-a aflat Mariza, pentru a doua oară la București, după 2010. Alături de cei patru membri ai formației, cu o voce pregnantă, a oferit **"Promete, Jura"**, **"Meu Fado Meu"**, **"Beijo de Saudade"** (nostalgia după Mozambic, țara în care s-a născut), **"O Tempo Não Para"**, **"Primavera"** - cântată întâia oară de Amália Rodrigues, **"Rosa Branca"** și **"Feira de Castro"**. La bis a cântat piese celebre precum **"Maria Lisboa"**, **"Canto de Ossanha"**, al cântăreței braziliene Elis Regina, **"Oh, Gente da Minha Terra"**. Și a promis că va reveni în curând în țara noastră, dar poate într-o altă sală, în care

reunit după o lungă despărțire într-un concert la Sala Palatului. Pe lângă hit-urile **"Te plac"**, **"Vreau să te uit"**, **"Alături de îngeri"**, Mihai, Laurențiu și Viorel au oferit publicului trei surprize muzicale. Prima invitată a seriei a fost Elena Gheorghe, interpretând, alături de 3 Sud Est, piesele **"Clike"** și **"Ecou"**. Andreea Bănică, cea de-a doua invitată, a interpretat cântecele **"Vorbe care dor"** și **"În lipsa ta"**. Cel de-al treilea invitat al seriei, Horia Brenciu, a devenit, pentru o seară, al patrulea membru al trupei, oferind hitul **"De dorul tău"**. Cei patru artiști au organizat un meci muzical, între partea stângă și partea dreaptă a Sălii Palatului, interpretând single-ul **"Hello"**. Un alt moment plin de **"emoții"** a fost marcat de prezența pe scenă a tatălui lui Laurențiu Duță, Titi Duță, care și-a sărbătorit ziua de naștere. Cei 3 băieți i-au făcut o dedicație specială, hitul **"De ziua ta"**, iar Laurențiu a mărturisit că refrenul piesei a fost compus de către tatăl său, în urmă cu 30 de ani. La final, cel mai recent hit 3 Sud Est - **"Emoții"**, apoi un bis cu hiturile **"Amintirile"** și **"Poveste de dragoste"**.

YANNI - "World Tour 2013-2014". În turneul YANNI "WORLD TOUR 2013-2014" a fost inclus un nou concert la BUCUREȘTI, la

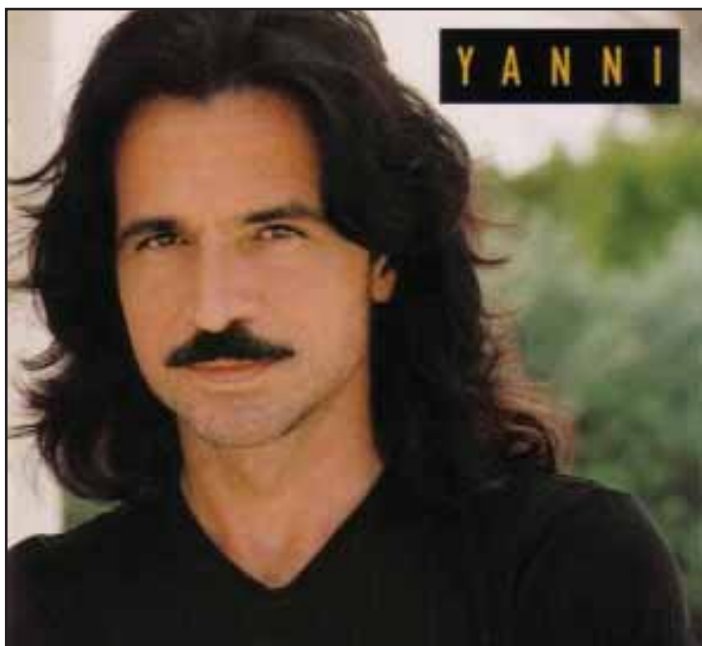

3 Sud Est

oamenii să poată dansa nestingheriți.

3 Sud Est. Idolii unei generații, membrii grupului 3 Sud Est s-au

SALA PALATULUI cu celebrul instrumentist și compozitor și orchestra sa, pentru a treia oară. Concertul lui Yanni reunește

numeroase instrumente precum pian, claviaturi, viori, violoncel, harpe, chitară bass, tobe și mai multe percuții, trombon, trompetă sau chiar și un corn francez. Din concertul de la Sala Palatului nu au lipsit solo-urile instrumentiștilor săi virtuozii, interpretul la harpă din Paraguay, cubanezul de la percuții și energia debordantă a bateristului Charlie Adams. Nu se pot

omite două voci feminine de excepție – Lisa Lavie și soprana Lauren Jelencovich și un violonist remarcabil, Sanyel Yervinian.

ÎNREGISTRAT ÎN ROMÂNIA 2. La Arenele Romane din București, show energic cu maeștrii rockului alternativ de la noi – Alternosfera, Omul cu Șobolani și Luna Amară, alături de Niște Băieți. Acest grup, în deschidere, a pus pe ritmuri de punk-rock șlagăre cum ar fi „Vitezomanul Gică” (M. Constantinescu), „Lasă-mi, toamnă, pomii verzi” (M. Pâslaru), „Un actor grăbit” (B. Cristinoiu). Luna Amară a urcat pe scenă în momentul în care a început și ploaia. „Roșu aprins”, „Dizident”, „Gri Dorian” sunt câteva dintre hiturile bine cunoscute ale formației cu cel mai puternic mesaj social-politic din zona rock-ului alternativ din România. Omul cu Șobolani oferă „În zbor”, urmat de „Razna”, „Odă (în Piața Romană)”, „Xcelent”, „Caută”, „Stânga”, „Anti-miorița”, „Pandora”, „Nu încerca așa ceva acasă”, „Cine e de vină”. A încheiat seara Alternosfera, formație din Republica Moldova. Marcel Bostan, Marin Nicoară, Serghei Aladin, Anatolii Pugaci și Dima Scripnic au făcut un show minuțios pregătit, de mai bine de două ore, cu „Flori de mai”, „Orașul 511”, „Epizodia”, „Wamintirile”, „Muta”, „Ploile nu vin”. Cei 2673 de spectatori s-au dovedit a fi adevărați fani, aplaudând în ploaie timp de șase ore.

Promisiuni

Dorin MANEA

Dacă în vara anului 2012, Sânziana Negru, cu numele de scenă **SIELLA**, lansa primul single,

petrecut o vacanță exotică. După ce a cunoscut succesul ca Vj, Siella s-a orientat către muzică. Single-ul „Semne” este lansat alături de Cat Music.

ADRIAN TUȚU, câștigătorul primului sezon „Românii au talent”, lansează un nou videoclip, „**Averi de sentimente**”. Acesta este primul single lansat

și prima colaborare a artistului cu **Xonia**. Piesa a fost produsă de **Boier Bibescu**, iar versurile au fost scrise de **Tuțu și Xonia**.

JULIE MAYAYA - primul ei videoclip, „Las-o așa”, realizat în colaborare cu Blazon. De regia clipului s-a ocupat Anthony Icuagu. Piesa a fost compusă de Andre Rizo, Blazon și Robert Toma.

„Love is in the air”, artista revine cu „Semne”, piesă cu versuri în limba română. Melodia este compusă de Mihai Ristea, iar imaginile din lyric video au fost filmate pe o plajă din Thailanda, unde Sânziana a

sub egida casei de discuri **Universal Music Romania**

Muzicieni români din diaspora (VII)

Doru IONESCU

DAN IONESCU (Thornhill, Canada). Considerat cel mai bun chitarist român de jazz în anii '80 – '90, originar din Timișoara, Dan a cântat practic cu mai toți marii instrumentiști români ai genului. L-a văzut la Sibiu pe marele Radu Goldiș, la sugestia tatălui său, și de atunci a fost vrăjit pe vecie de instrument. Pe care l-a cultivat în toate felurile posibile (redușe, la noi, în comunism, dar și după...), ajungând ca în Canada să-și direcționeze ambii băieți în aceeași direcție. A căutat să se perfecționeze permanent, dar declinul scenei de profil după 1989 l-a obligat în cele din urmă să emigreze. Peste ocean și-a relansat cariera, în prezent înregistrând al nouălea disc. Are doi fii, Gil și Tom, ambii absolvenți ai unor academii de muzică. La ora filmării, prezenta un program cu valențe cultural-educative (în acel caz dedicat spiritului brazilian), la o petrecere românească din Toronto, un proiect la care ține la fel de mult ca la grupurile formate cu marii jazzmani.

**TAVI IEPAN și
REZIDENT EX**

EXPERIMENTAL Q reuniți în 2010

(Germania, Franța, Australia). Ediție specială dublă cu mai mulți muzicieni pop-rock timișoreni emigrați din ultimii ani '80 încoace. Unii au reușit să cânte până în prezent, alții au trebuit să trăiască dintr-o altă profesie. Dar cu toții au sperat să revină în România și să se exprime din nou în limba română. Chitarist și compozitor în mai multe formații rock timișorene – Metamorf, Progresiv TM, dar mai ales Cargo – Tavi Iepan a emigrat în 1988, stabilindu-se la Hamburg. A putut astfel să rămână și profesional în muzică, lucrând atât în occident cât și în România. Și de fiecare dată când a născut un proiect acasă, a chemat alături alți muzicieni emigrați. După mai puțin cunoscutele Sector, Flying Wood și Locatarii, grupul Rezident Ex este cea mai importantă realizare de grup a sa, cucerind topurile și marile scene românești de la primul concert. Din 2010, i-a strâns pe scenă, în acest grup multinațional, pe chitaristul Adrian Popescu (Paris), basistul Cristian

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ DE UNIUNEA
COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactori:

Mihai COSMA

Octavian URSULESCU

Editorialist: Liviu DĂNCEANU

Șef de producție: Costin ASLAM

Semnează în acest număr:

Corina BURA, Mihai-Alexandru CÂNCIOVICI,
Grigore CONSTANTINESCU, Viorel COSMA,
Oana GEORGESCU, Sanda HÂRLAV-MAISTOROVICI,
Doru IONESCU, Sorin LERESCU, Florian LUNGU,
Benedicta PAVEL, Răzvan RADOS, Carmen MANEA,
Ecaterina STAN, Constantin-Tufan STAN,
Mircea ȘTEFĂNESCU, Florin-Silviu URSULESCU

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect.1,
010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL

TEL: 021-410.64.88

ISSN: 1220-742x

Podratzky (Berlin), Ovidiu Ioncu Kempes (până la urmă revenit în România de la Antipozi) și pe chitaristul german Matthias Lange, iar în arene cohorte de fani. După un disc în 2012 și o schimbare la vârf, trupa Rezident Ex a avut puterea să o ia de la capăt cu noul solist Sebastian Simonis!

EXPERIMENTAL Q și NICOLAE BUCACIUC (Stockholm). Dispărut în anii '80, o dată cu plecarea muzicienilor componenți în străinătate, grupul Experimental Q s-a reunit în 2010 pentru un concert și un disc, cu membri reveniți din Canada (claviaturistul Eugen Tunaru), Germania (chitaristul Vali Farcaș) și Suedia. Singurul care a renunțat la muzică, artizanul revederii, Nicolae Bucaciuc are multe de povestit despre cariera sa muzicală și profesională... cu cântec.

Dar pentru că spațiul tipografic este limitat, vă ofer chiar în aceste zile un alt cadru, mai generos – cartea „Povești cu cântec din diaspora. 100 de români și aventurile lor muzicale” - cu toate profilele de mai sus transcrise pe larg, de la Vladimir Cosma la Nicolae Covaci. Separat, în iulie se va lansa și un CD – „Discul emigranților. Muzici din diaspora” – care va demonstra ceea ce a fost deja arătat din plin în emisiunile care se vor redifuză zilnic, de la ora 17.00, la TVR 2.